გამარჯობა, ახალო სასწავლო წელო!

სკოლისაკენ ჰერი, ჰერი! ფოტოტეტიდი შ. ჩხეტიანისა.

ПРОЛЕТАРИИ ВСЕХ СТРАН, СОЕДИНЯЙТЕСЬ!

ПРОЛЕТАРЕБО ДЕЛЕА ქვეყნისა, შეერთდით!

СССР

კომუნისტი

საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტისა და საქართველოს სსრ მშრომელთა დეპუტატების საბჭოების ორგანო

КОМУНИСТИ — ОРГАН ЦК КП ГРУЗИИ и СОВЕТОВ ДЕПУТАТОВ ТРУДЯЩИХСЯ ГРУЗИНСКОЙ ССР

გამოცემის 43-ე წელი № 205 (12413) | პარასკევი, 31 აგვისტო, 1962 წ. | ფასი 2 კაპ.

სკოლისა და უმაღლესი სასწავლებლების მუშაკთა რესპუბლიკური თათბირი

ბუჩინ, 30 აგვისტოს, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს სხდომათა დარბაზში გაიმართა სკოლისა და უმაღლესი სასწავლებლების მუშაკთა რესპუბლიკური თათბირი, რომელიც საქართველოს კომპარტიის ცენტრალურმა კომიტეტმა მოიწვია. თათბირის მუშაობაში მონაწილეობას იღებდნენ სკოლების, ტექნიკუმების, სასწავლებლების დირექტორები, უმაღლესი სასწავლებლების რექტორები, განათლების ორგანოთა ხელმძღვანელები, პარტიის საოლქო, საქალაქო და რაიონული კომიტეტების მდივნები, საბჭოთა, პროფკავშირული, კომკავშირული და სამეურნეო ორგანიზაციების წარმომადგენლები.

თათბირის პრეზიდიუმში არიან ამხანაგები **ვ. პ. მჟავანაძე, გ. ს. ძოწენიძე, პ. ვ. კოვანოვი, დ. გ. სტურუა, მ. ი. კუპავა, მ. მ. ლელაშვილი, ო. ე. ჩერქეზია**, საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილე **ზ. ა. ქავჭავაძე**, განათლების ორგანოთა ხელმძღვანელები, პედაგოგები.

თათბირი შესავალი სიტყვით გახსნა საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის მდივანმა ამხ. **დ. გ. სტურუამ.**

თათბირის მონაწილეებმა განიხილეს საკითხი 1961-1962 სასწავლო წლის შედეგებისა და ახალ სასწავლო წელს ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების, უმაღლესი და საშუალო სპეციალური სასწავლებლების ამოცანების შესახებ.

მოხსენებები გააკეთეს საქართველოს სსრ განათლების მინისტრმა ამხ. **თ. ვ. ლაშქარაშვილმა** და საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს უმაღლესი და საშუალო სპეციალური განათლების სახელმწიფო კომიტეტის თავმჯდომარემ ამხ. **ნ. ე. ჭახრაკიამ.**

მოხსენებების გამო გამართულ კამათში მონაწილეობა მიიღეს: აჭარის სსრ განათლების მინისტრმა ამხ. **ვ. მ. წულუკიძემ**, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის რექტორმა პროფ. **ე. კ. ხარაძემ**, თბილისის 43-ე საშუალო სკოლის მასწავლებელმა, ფილოლოგიურ მეცნიერებათა კანდიდატმა ამხ. **ტ. გ. შაროევამ**, აფხაზეთის სსრ განათლების მინისტრმა ამხ. **ბ. გ. თარბამ**, თბილისის 88-ე საშუალო სკოლის დირექტორმა ამხ. **ი. ი. გიორგაძემ**, პარტიის ზუგდიდის რაიკომის მდივანმა ამხ. **ო. ა. ფაცაციამ**, საქართველოს შრომის წითელი დროშის ორდენის სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტის რექტორმა პროფ. **ი. ფ. სარიშვილმა**, საქართველოს აღკკ ცენტრალური კომიტეტის პირველმა მდივანმა ამხ. **ო. ე. ჩერქეზიამ**, გორის რაიონის მეჯვრისხევის საშუალო სკოლის მათემატიკის მასწავლებელმა ამხ. **რ. დ. მახათაძემ**, სამხრეთ-ოსეთის მშრომელთა დეპუტატების საოლქო საბჭოს აღმასკომის განათლების განყოფილების გამგემ ამხ. **გ. ი. ძაგოევმა**, თბილისის № 6 სკოლა-ინტერნატის დირექტორმა ამხ. **ვ. ა. თუმანიშვილმა**, თბილისის № 6 პროფესიულ-ტექნიკური სასწავლებლის დირექტორმა ამხ. **მ. ვ. თავბერიძემ.**

თათბირზე გრცელი სიტყვა წარმოთქვა სკკკ ცენტრალური კომიტეტის პრეზიდიუმის წევრობის კანდიდატმა, საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის პირველმა მდივანმა ამხ. **ვ. პ. მჟავანაძემ**, რომელსაც დამსწრენი გულთბილად შეხვდნენ.

ვრცელი ანგარიში თათბირის შესახებ გამოქვეყნდება გაზეთის უახლოეს ნომერში. (საქდესი).

ახალგაზრდობისათვის, ცოდნის შეძენისათვის

ციფრები მეტყველებს

□ საბჭოთა კავშირში, მის 247 ქალაქში 739 უმაღლესი სასწავლებელი იყო. წელს მათ ემატება შორეულ აღმოსავლეთის ხელოვნების პედაგოგიური ინსტიტუტი, აღმოსავლეთ ციმბირის პედაგოგიური ინსტიტუტი, მოსკოვის ელექტრონული მანქანათმშენებლობის ინსტიტუტი და ტომსკის რადიოელექტრონული და ელექტრონული ტექნიკის ინსტიტუტი, აგრეთვე მთელი რიგი ტექნიკური ფაკულტეტები უკვე არსებულ უმაღლეს სასწავლებლებში. ყაზახეთის ეროვნული კადრების მომზადების საქმეს ხელს შეუწყობს ჯამბულის ჰიდრომელიორაციულ-სამშენებლო ინსტიტუტი.

□ შემდგომ ვითარდება საღამოს და დაუსწრებელი უმაღლესი განათლება. ნორილსკში იხსნება საღამოს ინდუსტრიული ინსტიტუტი, ალტაისა და კრასნოიარსკის პოლიტექნიკურ ინსტიტუტებში, ბრიანსკის სატრანსპორტო მანქანათმშენებლობის, რიაზანის რადიოტექნიკური ინსტიტუტებში და მოსკოვისა და ლენინგრადის მთელ რიგ უმაღლეს სასწავლებლებში შეიქმნა დაუსწრებელი ფაკულტეტები.

□ ახალ და არსებულ უმაღლეს სასწავლებლებში წელს მიღებულია თითქმის 700.000 კაცი. აქედან დღის განყოფილებებზე 285.000, საღამოსაზე — 100.000, დაუსწრებელზე — 300.000-ზე მეტი კაცი.

□ ამჟამად სსრ კავშირის უმაღლეს და საშუალო სპეციალურ სასწავლებლებში სწავლობს 15.127 უცხოელი სტუდენტი, ასპირანტი, სტაჟიორი საზღვარგარეთის მრავალი სახელმწიფოდან.

□ ახალ სასწავლო წელს ჩვენს ქვეყანაში უცხოეთის 114 ქვეყნის წარმოგზავნილი 19-20 ათასი ჭაბუკი და ქალიშვილი ისწავლის.

□ მარტო რსფს რესპუბლიკის სკოლებში შარშან ასწავლიდა 1.100.000 მასწავლებელი. წელს ამ რიცხვს კიდევ 60.000 მიემატება. სკოლებს წელს მიეცათ სახელმძღვანელოები 192 მილიონი ეგზემპლარი საერთო ტირაჟით, იმის დამატებით, რაც უკვე ხმარებაშია.

□ შარშან რსფს ' რესპუბლიკაში მუშაობდა 19.000 8-წლიანი სკოლა. წელს ეს რიცხვი 31.000-მდე გაიზრდება.

ᲛᲘᲫᲦᲕᲠᲘᲡ ᲡᲐᲮᲔᲚᲘ

ᲑᲐᲗᲣᲛᲘᲡ ᲛᲨᲠᲝᲛᲔᲚᲗᲐ ᲨᲕᲘᲚᲔᲑᲛᲐ ᲯᲔᲚᲛᲐ ᲐᲠᲘᲡ ᲓᲐᲛᲝᲛᲐᲕᲐᲜᲘ ᲬᲚᲘᲡ ᲑᲝᲚᲝᲡ ᲓᲐᲛᲝᲛᲐᲕᲠᲓᲐ ᲐᲮᲚᲘᲡ ᲡᲙᲝᲚᲐ. ᲐᲛᲐᲡ ᲛᲔᲢᲧᲕᲔᲚᲔᲑᲡ ᲞᲠᲝ�გᲠᲔᲡᲣᲚᲘ ᲙᲐᲪᲝᲑᲠᲘᲝᲑᲘᲡ ᲒᲣᲚᲨᲘ ᲪᲝᲪᲮᲚᲐᲓ ᲨᲔᲜᲐᲮᲣᲚᲘ ᲓᲐ ᲛᲐᲠᲐᲓ ᲬᲐᲠᲣᲨᲚᲔᲚᲘ ᲖᲝᲞᲠᲣᲚᲘ ᲐᲛᲑᲐᲕᲘ ᲜᲘᲙᲝᲚᲐᲔᲕᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲞᲝᲞᲝᲕᲘᲩᲘᲡ ᲒᲛᲘᲠᲣᲚᲘ ᲯᲒᲣᲤᲣᲠᲘ ᲒᲐᲤᲠᲘᲜᲘᲡᲐ ᲙᲝᲡᲛᲝᲡᲨᲘ. ᲘᲡᲘᲜᲘ ᲡᲐᲑᲭᲝᲗᲐ ᲡᲙᲝᲚᲐᲛ ᲐᲦᲜᲐᲠᲓᲐ. ᲡᲐᲑᲭᲝᲗᲐ ᲡᲙᲝᲚᲐᲡ ᲐᲠᲘᲐᲜ ᲬᲘᲜᲐᲓᲒᲣᲚᲔᲑᲘ ᲐᲠᲘᲐᲜ ᲛᲐᲗᲘ ᲬᲘᲜᲐᲜᲓᲒᲣᲚᲔᲑᲘ — ᲒᲐᲒᲐᲠᲘᲜᲘ ᲓᲐ ᲢᲢᲝᲕᲘ, ᲓᲐ ᲒᲝᲜᲔᲑᲐᲡ ᲐᲠ ᲫᲐᲚᲣᲤᲡ ᲘᲛᲘᲗᲘ ᲓᲝᲗᲕᲚᲐ, ᲕᲘᲜᲪ ᲡᲐᲑᲭᲝᲗᲐ ᲡᲙᲝᲚᲐᲛ ᲐᲦᲜᲐᲠᲓᲐ, ᲠᲝᲛᲚᲔᲑᲘᲗᲐᲪ ᲐᲠᲘᲐᲜ ᲓᲐᲛᲝᲛᲐᲕᲠᲓᲐ ᲒᲖᲐᲡ ᲓᲐᲛᲝᲡᲐᲛᲣᲨᲐᲝᲔᲑᲘᲡ ᲞᲘᲠᲕᲔᲚᲘ ᲬᲚᲘᲡ ᲑᲝᲚᲝᲡ ᲓᲐᲛᲝᲛᲐᲕᲠᲓᲐ ᲐᲮᲚᲘᲡ ᲡᲙᲝᲚᲐ. ᲐᲮᲚᲘᲡ ᲡᲙᲝᲚᲔᲑᲘᲡ ᲛᲝᲡᲬᲐᲕᲚᲔᲑᲘ ᲓᲐᲡᲐᲡᲠᲣᲚᲐ ᲡᲐᲬᲐᲠᲛᲝᲝ ᲡᲬᲐᲕᲚᲔᲑᲘᲡ ᲡᲠᲣᲚᲘ ᲪᲘᲙᲚᲘ ᲓᲐ ᲡᲐᲮᲐᲚᲗᲝ ᲬᲚᲘᲡ ᲛᲔᲠᲕᲔ ᲓᲐᲡᲐᲬᲧᲘᲡᲘᲡ. ᲯᲔᲠ ᲠᲐ ᲛᲝᲒᲕᲪᲐ ᲒᲐᲜᲒᲚᲔᲚᲘᲛᲐ ᲡᲐᲛᲛᲐ ᲬᲚᲔᲛ, ᲠᲐ ᲨᲔᲓᲔᲒᲔᲑᲘᲗ ᲪᲮᲝᲕᲠᲔᲑᲐᲡᲗᲐᲜ ᲡᲙᲝᲚᲘᲡ ᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲘᲡ ᲒᲐᲜᲛᲪᲚᲘᲡ ᲓᲐᲡᲐᲬᲧᲘᲡᲘᲡ ᲬᲚᲘᲡ ᲓᲐᲡᲐᲡᲠᲣᲚᲘ? ᲡᲬᲝᲠᲔᲓ ᲐᲘ ᲔᲡ ᲨᲔᲐᲯᲐᲛᲐ ᲓᲐ ᲛᲝᲛᲐᲕᲚᲘᲡ ᲗᲐᲜᲓᲐᲛᲐ, ᲠᲐ ᲨᲔᲓᲒᲔᲑᲘᲗ ᲒᲐᲒᲐᲠᲗᲣᲚᲘ ᲪᲮᲝᲕᲠᲔᲑᲐᲡᲗᲐᲜ ᲡᲙᲝᲚᲘᲡ ᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲘᲡ ᲒᲐᲜᲛᲪᲚᲘᲡ ᲞᲠᲝᲑᲚᲔᲛᲐᲡᲗᲐᲜ ᲓᲐᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲔᲑᲣᲚᲘ ᲡᲐᲛᲘ ᲬᲚᲘᲡ ᲒᲐᲜᲛᲐᲒᲚᲝᲑᲐᲨᲘ ᲠᲐᲡ ᲒᲕᲘᲐᲠᲔᲑᲡ ᲬᲐᲠᲡᲣᲚᲘᲡ ᲒᲐᲙᲕᲔᲗᲘᲚᲔᲑᲘ ᲓᲐ ᲒᲐᲛᲝᲪᲓᲘᲚᲔᲑᲐ?

ᲡᲬᲝᲠᲔᲓ ᲐᲘ ᲔᲡ ᲨᲔᲯᲐᲛᲐ ᲓᲐ ᲛᲝᲛᲐᲕᲚᲘᲡ ᲗᲐᲜᲓᲐᲛᲐ, ᲠᲐ ᲒᲕᲘᲐᲠᲔᲑᲡ ᲬᲐᲠᲡᲣᲚᲘᲡ ᲙᲝᲛᲞᲐᲠᲢᲘᲘᲡ ᲪᲔᲜᲢᲠᲐᲚᲣᲠᲘ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲢᲘᲡ ᲘᲜᲘᲪᲘᲐᲢᲘᲕᲘᲗᲘᲗ ᲓᲐ ᲮᲔᲚᲛᲫᲦᲕᲐᲜᲔᲚᲘᲡ ᲛᲣᲨᲐᲝᲑᲘᲗ ᲒᲣᲚᲘᲡ ᲩᲕᲔᲜᲘᲡ ᲓᲘᲓᲘ ᲝᲥᲢᲝᲛᲑᲔᲠᲘᲡ ᲓᲦᲔᲡᲐᲡᲬᲐᲣᲚᲘᲡ ᲞᲐᲢᲘᲕᲡᲪᲔᲛᲐᲓ ᲐᲠᲘᲡ ᲪᲜᲝᲑᲘᲚᲘ ᲛᲗᲔᲚᲘ ᲛᲡᲝᲤᲚᲘᲝᲨᲘ. ᲡᲐᲬᲐᲠᲛᲝᲗ ᲛᲝᲡᲬᲐᲕᲚᲔᲑᲘᲡ ᲯᲒᲣᲤᲘ ᲐᲠᲘᲡ ᲛᲔᲢᲘ ᲓᲐᲛᲐᲢᲔᲑᲐ ᲨᲠᲝᲛᲘᲡ ᲜᲐᲧᲝᲤᲘᲔᲠᲔᲑᲐ 6 ᲞᲠᲝᲪᲔᲜᲢᲘᲗ ᲒᲐᲘᲖᲐᲠᲓᲐ. ᲑᲝᲚᲝ ᲞᲠᲝᲓᲣᲥᲪᲘᲘᲡ ᲗᲕᲘᲗᲦᲘᲠᲔᲑᲣᲚᲔᲑᲐ 2.2 ᲞᲠᲝᲪᲔᲜᲢᲘᲗ ᲨᲔᲛᲪᲘᲠᲓᲐ. ᲒᲔᲒᲛᲘᲡ ᲖᲔᲛᲝᲗ ᲓᲐᲬᲧᲝᲑᲘᲚᲘᲐ ᲓᲐ ᲠᲔᲡᲞᲣᲑᲚᲘᲙᲘᲡ ᲔᲙᲝᲜᲝᲛᲘᲘᲡ ᲤᲝᲜᲓᲨᲘ ᲨᲔᲢᲐᲜᲘᲚᲘᲐ 2.600 ᲙᲘᲚᲝᲒᲠᲐᲛᲘᲡ ᲜᲐᲪᲕᲚᲐᲓ ᲛᲝᲛᲙᲠᲘᲤᲐ 3.000 ᲙᲘᲚᲝᲒᲠᲐᲛᲘᲡ ᲛᲔᲢᲘ ᲩᲐᲘᲡ ᲤᲝᲗᲝᲠᲘ.

ᲤᲝᲢᲝ Ი. ᲓᲐᲕᲘᲗᲐᲨᲕᲘᲚᲘᲡᲐ.

ᲞᲘᲠᲕᲔᲚᲐᲓ ᲛᲘᲣᲡᲬᲠᲓᲔᲑᲘᲐᲜ ᲛᲔᲠᲮᲔᲑᲡ

ᲒᲠᲘᲠᲘ. (საკ. კორ.). სარეგიონო სწავლებაზე გადასაყვანი რაიონის ყველა საშუალო სკოლას გამოეყო საწარმოო ბაზა, სკოლები დაკომპლექტდა მაღალკვალიფიციური მასწავლებლებით, სკოლებმა და სასოფლო საბჭოს აღმასკომებმა დაახუსტეს 7-15 წლის სასკოლო ასაკის ბავშვთა სია. ახალ, 1962-1963 სასწავლო წელს რაიონის ყველა ტიპის სკოლებსა და სკოლა-ინტერნატში 13.999 მოსწავლე ისწავლის, მათ შორის 1.628 ბავშვი პირველად მიუსხდება მერხებს.

დონნაზიეები, რომლებიც ახლა ბორცელდება, მიმართულია ახალი, 1962-1963 სასწავლო წლისათვის წარმატებით მომზადებისაკენ.

კიდევ რამდენიმე დღე, და კვლავ ამოძაურდება სწავლისა და აღზრდის დიდი სამქედლოს — სკოლის კედლები; ბავშვთა ჯანსაღი ხმაური დაიპყრობს ქუჩებსა და მოედნებს, ეზოებსა და ორღობეებს. ახალი ძალით დაპბერავს მომავალი თაობის აღზრდის. მძლავრი ქურა. გორის რაიონი ამ. დღეს ყოველმხრივ მომზადებული შეხვდება.

ᲞᲘᲠᲕᲔᲚᲐᲓ

ᲛᲘᲣᲡᲬᲠᲓᲔᲑᲘᲐᲜ ᲛᲔᲠᲮᲔᲑᲡ

ᲧᲕᲔᲚᲐᲤᲔᲠᲘ ᲛᲝᲡᲬᲐᲕᲚᲔᲗᲔᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ

ᲪᲘᲤᲠᲔᲑᲘ ᲛᲔᲢᲧᲕᲔᲚᲔᲑᲡ

□ უკანასკნელი 4 წლის მანძილზე რესპუბლიკის სასკოლო შენობათა ფართობის ფონდ შემატა 47.196 მოსწავლის ადგილი. ამავე დროის განმავლობაში ახლად გაიხსნა 50 სკოლა-ინტერნატი და მათი საერთო რიცხვი 65-მდე გაიზარდა. სკოლა-ინტერნატებში ახლა 18 ათასი აღსაზრდელი სწავლობს.

□ 1960-1962 წლებში სასკოლო შენებლობისათვის გათვალისწინებული ასიგნებანი თითქმის 10-ჯერ სჭარბობს 1956-1957-1958 წლებში ამავე მიზნით დახარჯულ თანხებს.

□ 1961-1962 სასწავლო წელს საქართველოს სსრ ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებში სწავლობდა 50.000-ით მეტი ბავშვი, ვიდრე 1957-1958 სასწავლო წელს. ახალი სასწავლო წლიდან ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების მოსწავლეთა რიცხვი 750.000-ს გადააჭარბებს. ეს გასული წლის მოსწავლეთა, რაოდენობაზე 7-8 პროცენტით მეტია.

□ ცხოვრებასთან სკოლის კავშირის განმტკიცების შესახებ კანონის განხორციელებისათვის ბრძოლის განვლილი სამი წლის მანძილზე საწარმოო სწავლებაზე გადაყვანილ იქნა 770 საშუალო სკოლა, ანუ მთელი სკოლების 70 პროცენტი.

□ წელს რესპუბლიკის 182 საშუალო სკოლამ დაასრულა საწარმოო სწავლების სრული ციკლი და სახალხო მეურნეობას მოუმზადა 3.500-მდე საშუალო სკოლა კურსდამთავრებული — კვალიფიციური მეკვეხე.

ᲞᲘᲠᲕᲔᲚᲐᲓ

ᲛᲘᲣᲡᲬᲠᲓᲔᲑᲘᲐᲜ ᲛᲔᲠᲮᲔᲑᲡ

ᲧᲕᲔᲚᲐᲤᲔᲠᲘ ᲛᲝᲡᲬᲐᲕᲚᲔᲗᲔᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ

ᲪᲘᲤᲠᲔᲑᲘ ᲛᲔᲢᲧᲕᲔᲚᲔᲑᲡ

□ საშუალო სკოლამ დაასრულა საწარმოო სწავლების სრული ციკლი და სახალხო მეურნეობას მოუმზადა 3.500-მდე ახალგაზრდა, რომლებმაც სიმწიფის ატესტატთან ერთად მუშის კვალიფიკაციის მოწმობებიც მიიღეს.

ცხოვრებამ გააქარწყლა ზოგიერთის ეშვი, რომ საწარმოო სწავლებას თითქოს შეეძლო მოსწავლეთა განათლების დონის დაქვეითება. ბევრმა მოსწავლემ, საწარმოო სწავლება წარმატებით რომ გაიარა და მუშის კვალიფიკაცია მიიღო, სკოლა ოქროსა და ვერცხლის მედალზე დაამთავრა, დიდმა უმრავლესობამ საუკეთესოდ შეუხამა მეცნიერების საფუძვლების დაუფლება საწარმოო შრომას და მატერიალურ ფასეულობათა შექმნაში აქტიურ მონაწილეობას.

კანონი უდიდეს პერსპექტივებს სახავს სკოლის წინაშე, რათა უფრო მაღალ დონეზე იქნეს დაყენებული მოსწავლე ახალგაზრდობის სწავლა-აღზრდა. მოსწავლეთა კომუნისტურად აღზრდის ამოცანების განხორციელებას ხელს უწყობს ის უდიდესი ღონისძიებაც, რომ წელს მთავრდება შვიდწლიანი სკოლების რეორგანიზაცია ოვაწლიან სკოლებად. ზოგადსაგანმანათლებლო ათწლიანი სკოლებისა — თერთმეტწლიან საწარმოო სწავლებიან, აგრეთვე მოზრდილთა განათლების ათწლიანი საშუალო სკოლებისა თერთმეტწლიან სკოლებად. ეს დაეხმარება მოსწავლეებს საპროგრამო კურსის უფრო ღრმად შეთვისებაში, მასწავლებლებს — საათმზრდელო მუშაობის მაღალ დონეზე დაყენებაში.

სკოლისათვის პარტიისა და მთავრობის, მთელი ხალხის შეუნელებელი ზრუნვა» განათლების მუშაკებს სამუალებას აძლევს განამტკიცოს შეგნებული დისციპლინა, აღკვეთონ გაკვეთილების არასაპატიო მიზეზებით გაცდენა, მტკიცედ და გონივრულად შეაერთონ მეცნიერებათა საფუძვლების ღრმად დაუფლება საწარმოო შრომასთან, აღზარდონ ნორჩი თაობა კომუნიზმის მომავალ აქტიურ მშენებლებად.

ამხანაგი ნ. ს. ხრუშჩოვი გვასწავლის: „ლენინის ანდერძი — სწავლა — დღეს-აც რჩება კანონად ჩვენი ახალგაზრდობისათვის".

ამ დევიზის ერთგული იყო და კვლავაც რჩება ჩვენი სკოლა.

ახალი სასწავლო წელი იწყება. ბედნიერი იყოს ეს წელი სწავლასა და შრომაში, ძვირფასო მასწავლებლებო, საყვარელო ბავშვებო!

წარჩინებული სწავლით, ბეჯითი შრომით, საუკეთესო ყოფაქცევით ახარებდეთ, მოსწავლეებო, მშობლიურად მზრუნველი პარტიის, მთავრობის, ხალხის გულს!

ᲫᲕᲘᲠᲤᲐᲡᲘ ᲡᲐᲩᲣᲥᲐᲠᲘ

ᲑᲐᲗᲣᲛᲘᲡ ᲛᲨᲠᲝᲛᲔᲚᲗᲐ ᲨᲕᲘᲚᲔᲑᲛᲐ ᲯᲔᲚᲛᲐ ᲐᲠᲘᲡ ᲓᲐᲛᲝᲛᲐᲕᲐᲜᲘ ᲬᲚᲘᲡ ᲑᲝᲚᲝᲡ ᲓᲐᲛᲝᲛᲐᲕᲠᲓᲐ ᲐᲮᲚᲘᲡ ᲡᲙᲝᲚᲐ. ᲐᲛᲐᲡ ᲛᲔᲢᲧᲕᲔᲚᲔᲑᲡ ᲞᲠᲝ�გᲠᲔᲡᲣᲚᲘ ᲙᲐᲪᲝᲑᲠᲘᲝᲑᲘᲡ ᲒᲣᲚᲨᲘ ᲪᲝᲪᲮᲚᲐᲓ ᲨᲔᲜᲐᲮᲣᲚᲘ ᲓᲐ ᲛᲐᲠᲐᲓ ᲬᲐᲠᲣᲨᲚᲔᲚᲘ ᲖᲝᲞᲠᲣᲚᲘ ᲐᲛᲑᲐᲕᲘ ᲜᲘᲙᲝᲚᲐᲔᲕᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲞᲝᲞᲝᲕᲘᲩᲘᲡ ᲒᲛᲘᲠᲣᲚᲘ ᲯᲒᲣᲤᲣᲠᲘ ᲒᲐᲤᲠᲘᲜᲘᲡᲐ ᲙᲝᲡᲛᲝᲡᲨᲘ. ᲘᲡᲘᲜᲘ ᲡᲐᲑᲭᲝᲗᲐ ᲡᲙᲝᲚᲐᲛ ᲐᲦᲜᲐᲠᲓᲐ. ᲡᲐᲑᲭᲝᲗᲐ ᲡᲙᲝᲚᲐᲡ ᲐᲠᲘᲐᲜ ᲬᲘᲜᲐᲓᲒᲣᲚᲔᲑᲘ ᲐᲠᲘᲐᲜ ᲛᲐᲗᲘ ᲬᲘᲜᲐᲜᲓᲒᲣᲚᲔᲑᲘ — ᲒᲐᲒᲐᲠᲘᲜᲘ ᲓᲐ ᲢᲢᲝᲕᲘ, ᲓᲐ ᲒᲝᲜᲔᲑᲐᲡ ᲐᲠ ᲫᲐᲚᲣᲤᲡ ᲘᲛᲘᲗᲘ ᲓᲝᲗᲕᲚᲐ, ᲕᲘᲜᲪ ᲡᲐᲑᲭᲝᲗᲐ ᲡᲙᲝᲚᲐᲛ ᲐᲦᲜᲐᲠᲓᲐ, ᲠᲝᲛᲚᲔᲑᲘᲗᲐᲪ ᲐᲠᲘᲐᲜ ᲓᲐᲛᲝᲛᲐᲕᲠᲓᲐ ᲒᲖᲐᲡ ᲓᲐᲛᲝᲡᲐᲛᲣᲨᲐᲝᲔᲑᲘᲡ ᲞᲘᲠᲕᲔᲚᲘ ᲬᲚᲘᲡ ᲑᲝᲚᲝᲡ ᲓᲐᲛᲝᲛᲐᲕᲠᲓᲐ ᲐᲮᲚᲘᲡ ᲡᲙᲝᲚᲐ. ᲐᲮᲚᲘᲡ ᲡᲙᲝᲚᲔᲑᲘᲡ ᲛᲝᲡᲬᲐᲕᲚᲔᲑᲘ ᲓᲐᲡᲐᲡᲠᲣᲚᲐ ᲡᲐᲬᲐᲠᲛᲝᲝ ᲡᲬᲐᲕᲚᲔᲑᲘᲡ ᲡᲠᲣᲚᲘ ᲪᲘᲙᲚᲘ ᲓᲐ ᲡᲐᲮᲐᲚᲗᲝ ᲬᲚᲘᲡ ᲛᲔᲠᲕᲔ ᲓᲐᲡᲐᲬᲧᲘᲡᲘᲡ. ᲯᲔᲠ ᲠᲐ ᲛᲝᲒᲕᲪᲐ ᲒᲐᲜᲒᲚᲔᲚᲘᲛᲐ ᲡᲐᲛᲛᲐ ᲬᲚᲔᲛ, ᲠᲐ ᲨᲔᲓᲒᲔᲑᲘᲗ ᲒᲐᲒᲐᲠᲗᲣᲚᲘ ᲪᲮᲝᲕᲠᲔᲑᲐᲡᲗᲐᲜ ᲡᲙᲝᲚᲘᲡ ᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲘᲡ ᲒᲐᲜᲛᲪᲚᲘᲡ ᲓᲐᲡᲐᲬᲧᲘᲡᲘᲡ ᲬᲚᲘᲡ ᲓᲐᲡᲐᲡᲠᲣᲚᲘ? ᲡᲬᲝᲠᲔᲓ ᲐᲘ ᲔᲡ ᲨᲔᲯᲐᲛᲐ ᲓᲐ ᲛᲝᲛᲐᲕᲚᲘᲡ ᲗᲐᲜᲓᲐᲛᲐ, ᲠᲐ ᲨᲔᲓᲒᲔᲑᲘᲗ ᲒᲐᲒᲐᲠᲗᲣᲚᲘ ᲪᲮᲝᲕᲠᲔᲑᲐᲡᲗᲐᲜ ᲡᲙᲝᲚᲘᲡ ᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲘᲡ ᲒᲐᲜᲛᲪᲚᲘᲡ ᲞᲠᲝᲑᲚᲔᲛᲐᲡᲗᲐᲜ ᲓᲐᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲔᲑᲣᲚᲘ ᲡᲐᲛᲘ ᲬᲚᲘᲡ ᲒᲐᲜᲛᲐᲒᲚᲝᲑᲐᲨᲘ ᲠᲐᲡ ᲒᲕᲘᲐᲠᲔᲑᲡ ᲬᲐᲠᲡᲣᲚᲘᲡ ᲒᲐᲙᲕᲔᲗᲘᲚᲔᲑᲘ ᲓᲐ ᲒᲐᲛᲝᲪᲓᲘᲚᲔᲑᲐ?

ᲡᲬᲝᲠᲔᲓ ᲐᲘ ᲔᲡ ᲨᲔᲯᲐᲛᲐ ᲓᲐ ᲛᲝᲛᲐᲕᲚᲘᲡ ᲗᲐᲜᲓᲐᲛᲐ, ᲠᲐ ᲒᲕᲘᲐᲠᲔᲑᲡ ᲬᲐᲠᲡᲣᲚᲘᲡ ᲙᲝᲛᲞᲐᲠᲢᲘᲘᲡ ᲪᲔᲜᲢᲠᲐᲚᲣᲠᲘ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲢᲘᲡ ᲘᲜᲘᲪᲘᲐᲢᲘᲕᲘᲗᲘᲗ ᲓᲐ ᲮᲔᲚᲛᲫᲦᲕᲐᲜᲔᲚᲘᲡ ᲛᲣᲨᲐᲝᲑᲘᲗ ᲒᲣᲚᲘᲡ ᲩᲕᲔᲜᲘᲡ ᲓᲘᲓᲘ ᲝᲥᲢᲝᲛᲑᲔᲠᲘᲡ ᲓᲦᲔᲡᲐᲡᲬᲐᲣᲚᲘᲡ ᲞᲐᲢᲘᲕᲡᲪᲔᲛᲐᲓ ᲐᲠᲘᲡ ᲪᲜᲝᲑᲘᲚᲘ ᲛᲗᲔᲚᲘ ᲛᲡᲝᲤᲚᲘᲝᲨᲘ. ᲡᲐᲬᲐᲠᲛᲝᲗ ᲛᲝᲡᲬᲐᲕᲚᲔᲑᲘᲡ ᲯᲒᲣᲤᲘ ᲐᲠᲘᲡ ᲛᲔᲢᲘ ᲓᲐᲛᲐᲢᲔᲑᲐ ᲨᲠᲝᲛᲘᲡ ᲜᲐᲧᲝᲤᲘᲔᲠᲔᲑᲐ 6 ᲞᲠᲝᲪᲔᲜᲢᲘᲗ ᲒᲐᲘᲖᲐᲠᲓᲐ. ᲑᲝᲚᲝ ᲞᲠᲝᲓᲣᲥᲪᲘᲘᲡ ᲗᲕᲘᲗᲦᲘᲠᲔᲑᲣᲚᲔᲑᲐ 2.2 ᲞᲠᲝᲪᲔᲜᲢᲘᲗ ᲨᲔᲛᲪᲘᲠᲓᲐ. ᲒᲔᲒᲛᲘᲡ ᲖᲔᲛᲝᲗ ᲓᲐᲬᲧᲝᲑᲘᲚᲘᲐ ᲓᲐ ᲠᲔᲡᲞᲣᲑᲚᲘᲙᲘᲡ ᲔᲙᲝᲜᲝᲛᲘᲘᲡ ᲤᲝᲜᲓᲨᲘ ᲨᲔᲢᲐᲜᲘᲚᲘᲐ 2.600 ᲙᲘᲚᲝᲒᲠᲐᲛᲘᲡ ᲜᲐᲪᲕᲚᲐᲓ ᲛᲝᲛᲙᲠᲘᲤᲐ 3.000 ᲙᲘᲚᲝᲒᲠᲐᲛᲘᲡ ᲛᲔᲢᲘ ᲩᲐᲘᲡ ᲤᲝᲗᲝᲠᲘ.

ᲤᲝᲢᲝ Ი. ᲓᲐᲕᲘᲗᲐᲨᲕᲘᲚᲘᲡᲐ.

ᲪᲜᲝᲑᲔᲑᲘ ᲡᲝᲤᲚᲘᲓᲐᲜ

ᲡᲘᲛᲘᲜᲓᲘ ᲜᲐᲪᲕᲚᲐᲓ 277.576 ᲰᲔᲥᲢᲐᲠᲘᲡᲐ 25 ᲐᲒᲕᲘᲡᲢᲝᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲠᲔᲡᲞᲣᲑᲚᲘᲙᲘᲡ ᲡᲐᲬᲐᲠᲛᲝᲗᲐ ᲨᲘᲜᲐ ᲛᲘᲬᲐᲨᲘ ᲐᲦᲔᲑᲣᲚᲘᲐ 33.279 ᲰᲔᲥᲢᲐᲠᲘ. ᲡᲘᲛᲘᲜᲓᲘᲡ ᲐᲦᲔᲑᲘᲡ ᲛᲘᲖᲜᲘᲗ ᲬᲘᲜ ᲛᲘᲓᲘᲐᲜ ᲡᲘᲚᲜᲐᲚᲘᲡ, ᲒᲣᲠᲯᲐᲐᲜᲘᲡ, ᲗᲝᲗᲠᲘ ᲬᲧᲐᲠᲝᲡ ᲓᲐ ᲑᲝᲚᲜᲘᲡᲘᲡ ᲡᲐᲬᲐᲠᲛᲝᲗᲐ ᲡᲐᲛᲛᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲛᲘᲬᲘᲔᲑᲘᲗ ᲓᲐᲛᲐᲢᲔᲑᲣᲚᲘᲐ ᲓᲦᲔᲡᲐᲛᲓᲔ ᲡᲐᲛᲘ ᲬᲚᲘᲡ ᲒᲐᲜᲛᲐᲒᲚᲝᲑᲐᲨᲘ ᲠᲐᲡ ᲒᲕᲘᲐᲠᲔᲑᲡ ᲬᲐᲠᲡᲣᲚᲘᲡ ᲒᲐᲙᲕᲔᲗᲘᲚᲔᲑᲘ ᲓᲐ ᲒᲐᲛᲝᲪᲓᲘᲚ

სწავლა და შრომა—კომუნისტურად!

სკოლები მზად არის

«კომუნისტის» სიგნალის შემდეგ

ჩვენი გაზეთის ამა წლის 1 აგვისტოს ნომერში დაიბეჭდა წერილი სათაურით „ეს რა ტემპია?", რომელიც შეეხებოდა ლენინგორის რაიონში სასკოლო მშენებლობისა და სკოლების რემონტის ჩამორჩენას.

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტრომ რედაქციას შეატყობინა, რომ წერილში მოყვანილი ფაქტები მთლიანად დადასტურდა. სამინისტროსა და ადგილობრივი ორგანოების მიერ მიღებული ფიცხელი ღონისძიებებით მდგომარეობა გამოსწორდა.

პასუხში აღნიშნულია, რომ ყველაფერი გაკეთდა 1 სექტემბერს სკოლებში ნორმალური მეცადინეობის დაწყებისათვის.

* * *

„სკოლა ელის მშენელს" — ასეთი სიგნალური სათაურით დაიბეჭდა წერილი ჩვენი გაზეთის ამა წლის 9 აგვისტოს ნომერში. იგი შეეხებოდა ხაშურის რაიონის სოფლების წყიფლის, ტყოცის, ვაყის, ყელთის, ოძისისა და რბონის სკოლების რემონტის გაჭიანურებას, რაიონის ორი სკოლის პედაგოგებით დაკომპლექტებას შეფერხებას.

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტრომ (მინისტრის მოადგილე ამხ. მ. ჭოჩაკიძე) რედაქციას აცნობა, რომ როგორც ადგილზე ჩატარებული შემოწმებით გამოირკვა, წერილი მთლიანად შეესაბამება სინამდვილეს. ამასვე გვითვლის პარტიის ხაშურის რაკომის მდივანი ამხ. კ. მოწონელიძე.

როგორც პასუხებიდან ჩანს, რაიონის ყველა სკოლა ძირითადად მზად არის სასწავლო წლისათვის. სოფლების წრომისა და ყელთის 8-წლიანი სკოლების უცხო ენის მასწავლებლებით დაკომპლექტებისათვის სასწრაფოდ იქნა მიღებული ზომები.

სკოლას ეშველა!

* * *

გაზეთ „კომუნისტის" მიმდინარე წლის 18 აგვისტოს ნომერში დაიბეჭდა წერილი სათაურით „შეუწყნარებელი გულდამშვიდება", რომელშიც აღნიშნული იყო ამბროლაურის რაიონის ზოგიერთ სკოლაში სასწავლო წლისათვის მზადების საქმეში არსებული ნაკლოვანებები.

კერძოდ, წერილში ლაპარაკი იყო, რომ ნიკორწმინდის საშუალო სკოლაში კაპიტალური რემონტის ხარჯთაღრიცხვით გათვალისწინებული სამუშაოები დამთავრებული არ იყო, მესაკეთებელი იყო სახურავი და კედელები, ჩასული არ იყო მინები.

ამბროლაურის მეორე საშუალო სკოლაში გვიან დაიწყო კაპიტალური რემონტი, დაუყოვნებლივ შეკეთდას მოითხოვდა სახურავი. მესაცხლელი იყო ზოგან საკლასო ოთახები, ჭერი და იატაკი, შეკეთებას საჭიროებდა ფიხვები, ფანჯრებში ჩასასმელი იყო მინა და სხვ.

ამ წერილის თაობაზე საქართველოს კპ ამბროლაურის რაკომის მდივანი ამხ. ა. ჩიტაღლაძე რედაქციას აცნობებს:

„...წერილში აღძრული საკითხების გამო რაკომის ბიუროს დადგენილების შესასრულებლად ადგილებზე განსხორციელდა ყველა საჭირო ღონისძიება, რის შედეგადაც ამჟამად მდგომარეობა გამოსწორებულია. ნიკორწმინდის, ბუგეულის და ამბროლაურის მეორე საშუალო სკოლებში 20 აგვისტოსათვის დამთავრდა გათვალისწინებული ყველა სამუშაო და ამჟამად რაიონის ყველა სკოლა საგსებით მზად ხვდება ახალ სასწავლო წელს".

პატარების დიდი სიხარული

დედაქალაქის აღმოსავლეთით, აეროდრომისაკენ მიმავალი განიერი მოასფალტებული გზის მარცხნივ გაშენებულია, უფრო სწორად — შენდება ახალი საცხოვრებელი მასივი. ადამიანის გულს ახარებს არქიტექტურული სილამაზით განლაგებული ახალი საცხოვრებელი სახლების ხედი. ეს დედაქალაქის მესამე მასივია.

მესამე მასივი! ეს სახელი ჯერ კიდევ ბევრისათვის არ არის ცნობილი, რადგან იგი დედაქალაქს რუსეთ ოქტომბერ წლის წინათ გაჩნდა. მაგრამ ამ მოკლე ხნის განმავლობაში აქ ასობით საცხოვრებელი სახლი აშენდა. ათასობით მუშა-მოსამსახურის ოჯახმა იდღესასწაულა ახალი საცხოვრებელი ბინის მიღება.

მასივის შეადგენლში აღმართულია მზის სხივებზე თეთრად მოქათქათე ოთხსართულიანი ტიპური შენობა. მას სულ ცოტა ხნის წინათ ჩამოხსნეს ხარაჩობები. დღეს იგი მთელი სილამაზით გამოიყურება. მას გარშემო ოქროს სარტყელივით ამშვენებს რკინაბეტონის გალავანი. ეს 880 მოსწავლისათვის გათვალისწინებული საშუალო სკოლის შენობაა. აქ 109-ე საშუალო სკოლა დღესასწაულობს ახალ შესახლებას.

სკოლის ეზოში ვართ. ცოტა შრომა როდი დახარჯულა მის ფეთილმოწყობაზე. ეს სამეშაო სამი ათასზე მეტ კვადრატულ მეტრზე განხორციელდა. შესრულებულია დიდი მოცულობის მიწის სამუშაოები. მოასფალტებულ გზას შენობის შესასვლელისაკენ მივყავართ. შესასვლელთან შეახვნის, საშუალო ტანის მამაკაცი შეგვხვდა. მიგესალმეთ, გავესაუბრეთ.

— ჩვენი სკოლა შეუფერებელ შენობაში იყო მოთავსებული. სივიწროვე თავისებურ გაჭედნას ახდენდა სკოლის პედკოლექტივის საქმიანობაზე, მოსწავლეთა ყოფაცხოვრებაზე. მეტად ძნელდებოდა მოსწავლეთა შორის მასობრივი ღონისძიებების განხორციელება. ახალი სასწავლო წლის დაწყებასთან ერთად ახალი სკოლის შენობის მიღებასაც ველოდებოდით, — გვითხრა კმაყოფილმა და გაგვიძღვა წინ შენობის დასათვალიერებლად. იგი ამ სკოლის დირექტორი რ. ძამოევია.

შენობაში შევდივართ. ჯერ კიდევ იგრძნობა საღებავების სუნი. ეტყობა მშენებლებმა ახლახან დაამთავრეს მუშაობა. თვალს მოსწონს და გულს ახარებს ხარისხიანად შესრულებული სამუშაოები: კოხტად დაგებული პარკეტის იატაკი, ლამაზად შელესილი და შეღებილი კედლები, განიერი კარფანჯრები, შენობის ახალი შიდამოწყობილობა. გულმოდგინედ არის შესრულებული ელექტროგაყვანილობისა და სანტექნიკური სამუშაოებიც.

აი პირველი სართული. ერთ განყოფილებაში მოთავსებულია სუფთა და ნათელი ბუფეტი. აქ მოსწავლე ქალიშვილები და ჰაბუკები შესვენების დროს დალევენ ყავას, მაწონს, გამაგრილებელ წყლებს. შეეჭცევიან სხვადასხვა ფუნთუშებს, ტკბილ ნამცხვარს. სარდაფს სართულს განყოფილება დათმობილია მოსწავლეთა ზედა ტანსაცმელის გასახდელისათვის.

ფართო კიბეს აკაყავართ შენობის ჯერ პირველ, ხოლო შემდეგ მეორე, მესამე და მეოთხე სართულებზე, 23 საკლასო ოთახია ამ შენობაში.

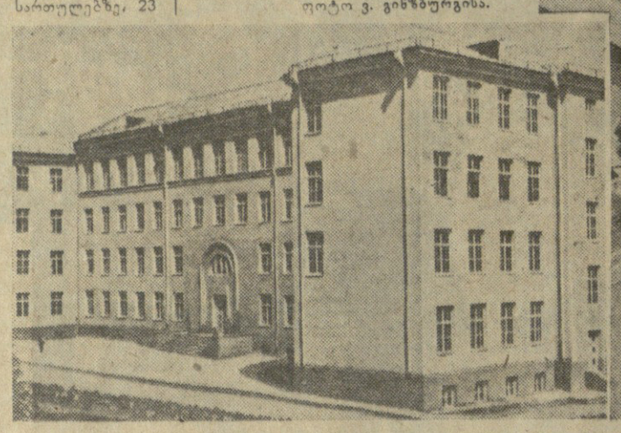

საკლასო ოთახებში განლაგებულია ახალი მერხები, მაგიდები და საწერი დაფები. შესაფერისი ადგილი შეურჩევიათ დირექტორის და სამასწავლებლო კაბინეტებისთვის ა. ც. დერეფნები განიერი და მოხერხებულია.

შენობის მეოთხე სართული მთლიანად დათმობილია ნათელი საძალო და სპორტული დარბაზებისადვის. აგერ მოსწავლეთა მიერ ლამაზად გაფორმებული ქიმიისა და ბიოლოგიის, ფიზიკის, გეოგრაფიის, ისტორიისა და უცხო ენების კაბინეტები. კაბინეტ-ლაბორატორიები ახალი ხელსაწყოიარაღებით შეიავსო. სადურგლო, სახარატო და სახიერო სახელოსნოებში საქმის ცოდნით განლაგებულია დაზგები, ხელსაწყოები და დგამ-ავეჯი.

სკოლის დერეფანი, საკლასო ოთახები, კაბინეტ-ლაბორატორიები და სახელოსნოები მორთულია ლამაზად გაფორმებული ლოზუნგებითა და ტრანსპარანტებით. „კკპ XXII ყრილობის მიერ მიღებულ პარტიის ახალი პროგრამის მგზნებარე ხარკოვი" ეწერა გამოყვანილი წითელ ტილოებზე; მთელი ეს ფხაკრული გაფორმება თვით სკოლის უფროსი კლასების მოსწავლეთა ძალებით იქნა შესრულებული. და განა მარტო ეს. მოსწავლეები ზაფხულის არდადეგების დღეებშიც არ ივიწყებდნენ სკოლას. ყოველდღიურად მოსწავლეთა ბრიგადა 40 კაცის შემადგენლობით მუშაობდა ახალ მშენებლობაზე: ასეფთავებდნენ საშენ მოედანს, აწყობდნენ პარკეტს, რეცხავდნენ პანელებს, ალაგებდნენ საკლასო ოთახებს. ამით აჩქარებდნენ სამუშაოთა დამთავრებას, სკოლის შენობის ახალი სასწავლო წლისათვის საექსპლოატაციოდ გადაცემას.

აქ ყველაფერი სადღესასწაულოდ გამოიყურება. დიახ, აქ ჩვენი მომავლის იმედი, კომუნიზმის მომავალი მშენებლები ღღესასწაულობენ ახალ სასწავლო წელს. აქ, ამ შენობაში მიიღებენ ისინი საშუალო განათლებას, დაეუფლებიან ცოდნას. ეს ახალი შენობა კომუნიზმის მომავალი მშენებლების ახალი სამკვიდროა.

ვლ. ოდიკაძე.

* * *

სურათებზე: ქვევით — დედაქალაქის მესამე მასივში ხელესლოატაციოდ გადაცემული ახალი სასკოლო შენობის საერთო ხედი. შენობაში თბილისის 109-ე საშუალო სკოლა მოთავსდა. მარჯვნივ — პირველკლასელი მოსწავლეები სკოლის ნათელ და სუფთა ოთახში.

ოტო ვ. გინზბურგისა.

სიახლე სკოლის ცხოვრებაში

დირექტორის არჩევნები

ოგარევკის საშუალო სკოლის სამასწავლებლო ოთახის კედელზე გამოკრული განცხადება იუწყებოდა: „სამი კვირის შემდეგ შედგება დირექტორის არჩევნები. ამხანაგო მასწავლებლებო, წამოაყენეთ უკეთესთა შორის უკეთესის კანდიდატურა".

მიმდინარეობდა პროფკავშირის ადგილობრივი კომიტეტის პარტიული ბიუროს, მასწავლებელთა საინიციატივო ჯგუფების სხდომები. ცხარედ დავობდნენ, ანალიზს უკეთებდნენ კოლეგების მუშაობას, გულდასმით განიხილავდნენ მათს ცოდნას, გაკეთილის წაყვანის უნარს, კოლექტივთან დამოკიდებულებას.

როდესაც არჩევნებამდე ერთი კვირა რჩებოდა, იმავე სამასწავლებლო ოთახში პირველი განცხადების მაგვრად გამოჩნდა მეორე: „დირექტორის პოსტზე წამოყენებულია ირინე სოროკინას კანდიდატურა". ხოლო არჩევნების დღეს ყუთში ჩაშვებული ბიულეტენების დათვლამ დაამოწმა სოროკინას ერთხმად არჩევა.

ოცდარვა წლის ასაკის მასწავლებელი, პარტიის წევრობის კანდიდატი, რომელმაც არც ისე დიდი ხანია დაამთავრა ინსტიტუტი, გახდა დიდი სასკოლო კოლექტივის ხელმძღვანელი. სწორედ ამით იქნა აღიარებული მისი საუკეთესო ორგანიზატორული უნარი, შრომისმოყვარეობა, პრინციპულობა, გულითადი დამოკიდებულება ამხანაგებისადმი, უნარი ფაქიზად მიუდგეს ბავშვების ფსიქოლოგიას.

პედაგოგიური სიბჭოს წევრების მიერ დირექტორის არჩევა მოხდა ჯერ ტულის ოლქის შჩეკინოს რაიონის ოგარევკის საშუალო სკოლაში და ტამბოვისა და ორენბურგის ოლქების სხვა სკოლებში. მაგრამ ეს დასაწყისია. ერთი წლის განმავლობაში სკოლების არჩევითი ხელმძღვანელების მთელი მრავალფეროვანი მუშაობა შესწავლილ იქნება სახალხო განათლების ორგანოების მიერ. შემდეგ ძალაში შევა რსფსრ განათლების სამინისტროს მიერ მომზადებული პროექტი დირექტორების არჩევნების დებულებისა.

ამ დებულების ფართოდ გამოყენება საშუალებას მოგვცემს სკოლებში ხელმძღვანელ პოსტებზე წამოვაყენოთ ღირსიერსა შორის ღირსიერი, თავიანთი საქმისადმი უსაზღვროდ ერთგული მასწავლებლები.

საგენტო „ახალი ამბები".

დარიალის არწივები

ამგობენ, როცა არწივი შორს გასაფრენად ეზიზღება, ყოველთვის შემხვედრ ქარს ელისო. არწივი ზურგს ქარს ერიდება, რადგან ასეთი დროს თურმე თანდათან ჩლუნგდება კუნთები, სიძლიერეს კარგავს ფრთები და ამასთან ძნელია საჭირო მიმართულების ბოლომდე დაცვა.

ასეა ადამიანიც.

ბოლ სიარულში კი არა, სიძნელეებთან ბრძოლაში, დაბრკოლებათა გადალახვაში, თავდადებულ შრომაში იწრთობა ვაჟაცის ხასიათი. კარგად უთქვამთ ჩვენს მამა-პაპებს:.. ფრთები ფრენაში მაგრდება, ფეხები — სიარულში, ხელები — შრომაში.

მრავალ ვაჟაცი გვეგულება იმ თავისებურად ლამაზ და მკაცრი ბუნების კუთხეში, რომელსაც ხევს ეუწოდებთ.

ამას წინათ დუშეთის სარაიონთაშორისო გაზეთი წერდა: „შესანიშნავი წარმატებები მოიპოვა ყაზბეგის რაიონის სოფელ გორისციხის კოლმეურნეობის ნერგების ფარის უფროსმა მწყემსმა ქულია ჩქარეულმა, რომელმაც ყოველ ას ნერგზე მიიღო და შეინარჩუნა 103 ბატკანი და თვითეულ ცხვარზე მარტო ამ გაზაფხულზე მიიღო 3,1 კილოგრამი მატყლი, წლიური გეგმა კი 3,5 კილოგრამს ითვალისწინებს".

გაზეთის ამ ძუნწ სტრიქონებში ადამიანის დიდი შრომა და საქმისათვის თავდადებაა გამოხატული.

ქულია ჩქარეულზე აღრეც ბევრი კარგი რამ გეკონდა გაგებული და გვინდოდა მასთან შეხვედრა, როგორც იტყვიან, მისი თვალით ბოლომდე წაკითხვა: საბედნიეროდ ეს შემთხვევაც მოგვეცა.

ყაზბეგის რაისაბჭოს აღმასკომის თავმჯდომარემ კოსტა გელაძემ და პარტიის რაკომის მეორე მდივანმა ანდრო ფაჯიშვილმა მიმიყვანეს ქულიასთან. კოსტა სიძედ ეკუთვნის ჩქარეულებს და ჩემთვის გასაგები იყო ის განსაკუთრებული მოკრძალება, რასაც იგი მოხუცების მიმართ იჩენდა.

ოერგის ნაპირას, სალი კლდეების ძირშია აღმართული ქულიას ორსართულიანი ქვეტიხის სახლი. აქ ცხოვრობს მისი უმცროსი ძმა ბატარაც. სახელად ბატარა ჰქვიან, თორემ სინამდვილეში დეკაკაცია, ბეჭებში გაშლილი და ახოვანი.

ერთი შეხედვით ძმები ერთმანეთს არ გვანან. ქულია შუა ტანის კამბდარი და ცრცხალი მიხვრა-მოხვრის. კაცია, მისი ასაკი რომ არ იცოდეთ, ასე ორმოცდაათი წლის ვაჟაცი გეგონებათ. ბატარა კი, პირიქით, როგორც ვთქვით, მაღალი და მხარგაშლილი მოიელია, სიარულშიც დინჯია და საუბარშიც.

იმ დღეს ძმები დროებით შვებულებაში იყვნენ, თორემ ისინიც ცხვარში მაღალ მთებში უნდა ყოფილიყვნენ.

სწორედ ქულიასთანა ვაჟაცების შრომის შედეგია, რომ თანდათან წინ მიდის და ფრთებს ისხამს გორისციხის კოლმეურნეობა. მიმდინარე წლის პირველ ნახევარში კოლმეურნეობამ სახელმწიფოს მიჰყიდა ხუთკერ მეტი ხორცი, ვიდრე 1 პროცენტით, სათბობის ხარისხს გაუმჯობესებდნენ 0,1 პროცენტით, თვითღირებულების შემცირების გზით შვიდწლედის რესპუბლიკურ ფონდში შეიტანდნენ 25 ათას მანეთს.

სამწუხაროდ, ბარაქიანი დაბირება ჯერჯერობით მხოლოდ ქაღალდზე რჩება. შახტმა მიმდინარე წლის პირველ ნახევარში ქვეყანას დააკლო 9 ათას ტონამდე ქვანახშირი. თვითეული მუშის შრომის ნაყოფიერება გადიდების ნაცვლად გეგმასთან შედარებით 0,2 პროცენტით შემცირდა. ტონა სათბობი რვა მანეთი და 20 კაპიკის ნაცვლად 8 მანეთი და 73 კაპიკი დაჯდა, ე. ი. ტონა ქვანახშირის თვითღირებულება 55 კაპიკით გაადვილეს. ამის შედეგად შახტმა 170 ათას მანეთზე მეტი ზარალი მიაყენა სახელმწიფოს.

რატომ ვერ ასრულებს შახტის კოლექტივი შრომის ნაყოფიერების გადიდების საქმეში აღებულ ვალდებულებას?

ერთი შეხედვით ძალიან ძნელია შეედავო შახტის პარტიულ, პროფკავშირულ და კომკავშირულ ორგანიზაციებს იმაში, რომ ისინი არ ხელმძღვანელობენ სოციალისტურ შეჯიბრებას, პარტიულ-პოლიტიკურ და საგაგიტაციო მასობრივ მუშაობას. შახტის ტეხნიკოსებზე, ადმინისტრაციული შენობის ფასადზე და კედლებზე თქვენ დაინახავთ უამრავ მოწოდებებს, მამობლიზებელ ლოზუნგებს, ფოტოვიტრინებს. კედლის გაზეთებში საკმაოდ იწერება ამა თუ იმ პატრიოტული წამოწყების და მოწინავეთა მუშაობის გამოცდილების გაერკვევის შესახებ. მაგრამ შედეგი? შედეგი საგალალოა. ეს იმიტომ ხდება, რომ დაწყებული საქმე ბოლომდე არ მიჰყავთ.

სოციალისტურ შეჯიბრებას სჭირდება ყოველდღიური, კონკრეტული, ქმედითი ხელმძღვანელობა. ამას კი აქ ნაკლებად ვხედავთ. ჩვენ ვინახულეთ ის საექსპლოატაციო უბნები, რომლებსაც ვ. კვასტიანი და ა. ქარქაშაძე ხელმძღვანელობენ.

მეშახტეებთან გულითადი გამოსაუბრებისას გამოირკვა, რომ შახტისა და საექსპლოატაციო უბნების ხელმძღვანელები არ ქმნიან ნორმალური მუშაობის პირობებს. აქ არ აფასებენ თვითეულ სამუშაო საათს, წუთსა და წამს, არ იბრძვიან შრომის ნაყოფიერების მაქსიმალური გადიდებისათვის, ახალი ტექნიკისა და შრომის ორგანიზაციის პროგრესული ფორმების დანერგვისათვის, შრომითი და მატერიალური რეზერვების რაციონალურად გამოყენებისათვის.

აი რა გვიამბო მეორე საექსპლოატაციო უბნის წმენდითი სანგრევის მუშამ კ. ბაწკვეტაძემ:

— ჩვენი ბრიგადის თვითეულ წევრს ნაკისრი აქვს ცვლაში ნორმის ზევით ამოიღოს ერთნახევარი ტონა ქვანახშირი. ამ ვალდებულების შესრულება ჩვენ შეგვიძლია, რომ არ ვცდებოდეთ. ყველაზე მეტად სამუშაო დროს გვაკარგვინებს მექანიზმების ხშირი ავარიები. უბანში ძველი ტიპის 6 მომხვეტი კონვეიერი დგას. დღე არ გავა, რომ ერთი-ერთი არ გაფუჭდეს. განსაკუთრებით ხშირად ზიანდება ჯაჭვის დამკიმავი ვარსკვლავი და ამძრავი მექანიზმის თავი. შახტის საზეინკლო საამქროში ამ ნაწილებს ვერ ამზადებენ, ხოლო ტყიბულ-ქვანახშირის ტრესტის ელექტრომექანიკური სახელოსნო, იმიზეზებს მასალების უქონლობას.

ინენსის შუა რიცხვებში მწყობრიდან გამოვიდა ქვანახშირის მომხვეტი ერთადერთი ახალი, მძლავრი კონვეიერი. მას დაუზიანდა ამძრავი თავი. ვაფრინეთ ზეინკალი ხაწყობში, მაგრამ იქ სათადარიგო ნაწილი არ აღმოჩნდა. დრო არ ითმენდა. სანგრევში მუშაობა შეჩერდა, შეწყდა ქვანახშირის გამოზიდვა. რა უნდა გვექნა? გამოსაცალი ასეთი გამოვნახეთ. საწყობიდან გამოვიწერეთ სხვა კონვეიერი. მას მოეხსენით ამძრავი მექანიზმის თავი და წავიღეთ სანგრევში, შევცვალეთ გაფუჭებული დეტალი. ახლა ჩვენს უბანს ზედმეტად აწერია ერთი კონვეიერი. ეს, რა თქმა უნდა, აძვირებს პროდუქციის ღირებულებას. ასეთი მუშაობის შედეგად ხშირია ავარიები, მოცდენა. ცხადია, ეს მკვეთრად ამცირებს შრომის ნაყოფიერებას.

— ჩვენი ცვლა, — თქვა მეოთხე საექსპლოატაციო უბნის მასალის მზიდავმა მ. ჭელიშვილმა, — დიდძალ ხის ბოგებსა და ბელლებს დგამს. ბოგების სადღეღამისო მარგი, როგორც წესი, სანგრევის ახლოს, სპეციალურ საკანში უნდა იყოს დაწყობილი. ჩვენს უბანს ასეთი საკანი წესრიგში არა აქვს მოყვანილი, ამიტომ მასალას ვეზიდებით საველე შტრეკიდან. ეს გამონამუშევარი სანგრევიდან დაშორებულია დიდი მანძილით — 300 მეტრით. ამა წარმოიდგინეთ, რა ძნელი იქნება ამ მანძილზე ბეჭით ზიდო ხის მსხვილი მორები? ამ საკითხის მოუგვარებლობა ძვირი ეჯღება შახტს. მკვეთრად ეცემა შრომის ნაყოფიერება. მიმდინარე წლის პირველ ნახევარში ჩვენი უბნის თვითეულ მეშახტის შრომის ნაყოფიერება 97,1 პროცენტამდე დაეცა. ეს იმას ნიშნავს, რომ მარტო ჩვენმა უბანმა წლის პირველ ნახევარში ქვეყანას დააკლო 5 ათას ტონამდე ქვანახშირი.

ლაპარაკში ჩაერია ა. ლომთაძე.

— ჩვენი კომპლექსური ბრიგადა, — თქვა მან, რომელიც 5 კაცისაგან შედგება, ხშირად ნორმასაც ვერ ასრულებს. ამ ბოლო დროს მკვეთრად დაეცა ბრიგადის შრომის ნაყოფიერება. საქმე ის არის, რომ ბრიგადის ყველა წევრი როდი მუშაობს ქვანახშირის მონგრევაზე. უბანში ქვანახშირის მომხვეტი 4 კონვეიერი დგას. მათ ცვლაში სამი მემოტორე სჭირდებათ. სინამდვილეში ერთიც არა გვყავს. მემოტორის მოვალეობას ბრიგადის წევრები ასრულებენ. სამი წამყვანი მეშახტე სისტემატურად ამ საქმეზეა დაკავებული. ორი კაცის ნამუშევარით კი ბრიგადა თავს ვერ ისახელებს, შრომის ნაყოფიერებას ვერ გაზრდის.

გამოსავალი ერთია: კონვეიერები და უყოვნებლივ უნდა იქნას გადაყვანილი ავტომატურ-დისტანციურ მართვაზე, როგორც ეს მეშახტეთა უბანში გაკეთებულ. დიდი ხანია მოვითხოვთ ამ სიახლის დაწერგვას, მაგრამ საქმეს არა ეშველა რა.

დღის ბოლოს თვალი გადავავლეთ ზოგიერთი საექსპლოატაციო უბნისა და ცვლის მუშაობის შედეგებს. გამოირკვა, რომ ქვანახშირის ამოღების სადღეღამისო ფალების შესრულებაში ყველაზე მეტად ჩამორჩა მეოთხე საექსპლოატაციო უბანი. ამ უბნის მეორე ცვლამ, ნაცვლად გეგმით გათვალისწინებული 48 ტონისა, ამოიღო 29 ტონა სათბობი.

აი ჩვენ საგეგმო განყოფილებაში ვართ. სამთო სპეციალისტებთან ერთად ანალიზს ვუკეთებთ ნახევარი წლის მუშაობის შედეგებს, ჩავკირკიტებთ ეკონომიურ მაჩვენებლებს, ჩვენი ყურადღება ყველაზე მეტად მიიპყრო შრომის ნაყოფიერების ზრდის საკითხმა. რას მოგვცემდა, რომ განვლილ ექვს თვეში თვითეული მეშახტის შრომის ნაყოფიერება ერთი პროცენტით მაინც გადიდებულიყო? — ასეთი კითხვა დააყენა შახტის მთავარმა ნორმადარმა პ. ფალავამ.

— ზოგიერთს ჭკონია, — საუბარში ჩაერია ლენინის სახელობის შახტის საგეგმო განყოფილების უფროსი ს. ლდოკოვი, — რომ ერთი ყველაზე პატარა ციფრია და არა ღირს მისთვის თავის გამოდება. ჩვენი შახტის წმენდით სანგრევში მომუშავე თვითეული მეშახტის საშუალო დღიური ნორმა .მთელი ექვსი თვის მანძილზე შეადგენდა 7,66 ტონა ქვანახშირს. შრომის ნაყოფიერების ერთი პროცენტით გადიდების შემთხვევაში თვითეული მეშახტე მოგვცემდა ნორმის გადამეტებით 76,6 კილოგრამ ქვანახშირს. შრომის ნაყოფიერების ასეთი გადიდება ძნელი არ იყო. სამაგიეროდ მივიღებდით თვალსაჩინო შედეგს. შახტის მთელი კოლექტივი გეგმის გადამეტებით ამოიღებდა 2.550 ტონა სათბობს.

ასეთია ერთი პროცენტით შრომის ნაყოფიერების გადიდების ფასი.

დაკარგული სახელი აღდგეს!

ვ. ცირეკიძე,
„კომუნისტის" საკ. კორ.

დაკარგული სახელი

როცა დაივიწყეს მთავარი — შრომის ნაყოფიერება

ლენინის სახელობის შახტი. იყო დრო, როცა ამ საწარმოს მაღალნაყოფიერი შრომის შახტს უწოდებდნენ. ახალი ტექნიკა, ქვანახშირის გამოღების პროგრესული მეთოდები პირველად აქ ინერგებოდა. სისტემატურად იზრდებოდა შრომის ნაყოფიერება, მატულობდა პროდუქციის გამოშვება. ასეთი მუშაობით სახელი გაითქვა შახტის კოლექტივმა. აქ არაერთხელ ჩამოსულან ქვანახშირის სხვა საბადოებიდან გამოცდილების მისაღებად.

მაგრამ შახტის კოლექტივმა მოპოვებული სახელი ვერ შეინარჩუნა და უკანასკნელ ხანს ამ შახტის ჩამორჩენაზე ალაპარაკდნენ ტყიბულში.

მივმართოთ ფაქტებს. შარშან ქვანახშირის ამოღებას ვეგმა შახტმა დიდი გაჭირვებით შეასრულა. ამ შედეგებიდან შახტის ხელმძღვანელობას სათანადო დასკვნა არ გაუკეთებია. სწორედ ეს არის იმის მიზეზი, რომ წელსაც სამარცხვინო ისტორია მეორდება. შახტის კოლექტივი, სოციალისტური შეჯიბრებაში, რომ ჩაება, წინანდებურად ბარაქიანი სიტყვა ითქვა. მათ სკვეყნოდ განაცხადეს, რომ პირველი მაისისათვის გეგმის ზევით ამოიღებდნენ 3.000 ტონა სათბობს, 7 ნოემბრისათვის — 4.000 ტონას, ხოლო წლის ბოლოსათვის — 5.000 ტონა ქვანახშირს. შრომის ნაყოფიერებას გეგმასთან შედარებით გაზრდიდნენ 1 პროცენტით, სათბობის ხარისხს გაუმჯობესებდნენ 0,1 პროცენტით, თვითღირებულების შემცირების გზით შვიდწლედის რესპუბლიკურ ფონდში შეიტანდნენ 25 ათას მანეთს.

სამწუხაროდ, ბარაქიანი დაბირება ჯერჯერობით მხოლოდ ქაღალდზე რჩება. შახტმა მიმდინარე წლის პირველ ნახევარში ქვეყანას დააკლო 9 ათას ტონამდე ქვანახშირი. თვითეული მუშის შრომის ნაყოფიერება გადიდების ნაცვლად გეგმასთან შედარებით 0,2 პროცენტით შემცირდა. ტონა სათბობი რვა მანეთი და 20 კაპიკის ნაცვლად 8 მანეთი და 73 კაპიკი დაჯდა, ე. ი. ტონა ქვანახშირის თვითღირებულება 55 კაპიკით გაადვილეს. ამის შედეგად შახტმა 170 ათას მანეთზე მეტი ზარალი მიაყენა სახელმწიფოს.

რატომ ვერ ასრულებს შახტის კოლექტივი შრომის ნაყოფიერების გადიდების საქმეში აღებულ ვალდებულებას?

ერთი შეხედვით ძალიან ძნელია შეედავო შახტის პარტიულ, პროფკავშირულ და კომკავშირულ ორგანიზაციებს იმაში, რომ ისინი არ ხელმძღვანელობენ სოციალისტურ შეჯიბრებას, პარტიულ-პოლიტიკურ და საგაგიტაციო მასობრივ მუშაობას. შახტის ტეხნიკოსებზე, ადმინისტრაციული შენობის ფასადზე და კედლებზე თქვენ დაინახავთ უამრავ მოწოდებებს, მამობლიზებელ ლოზუნგებს, ფოტოვიტრინებს. კედლის გაზეთებში საკმაოდ იწერება ამა თუ იმ პატრიოტული წამოწყების და მოწინავეთა მუშაობის გამოცდილების გაერკვევის შესახებ. მაგრამ შედეგი? შედეგი საგალალოა. ეს იმიტომ ხდება, რომ დაწყებული საქმე ბოლომდე არ მიჰყავთ.

სოციალისტურ შეჯიბრებას სჭირდება ყოველდღიური, კონკრეტული, ქმედითი ხელმძღვანელობა. ამას კი აქ ნაკლებად ვხედავთ. ჩვენ ვინახულეთ ის საექსპლოატაციო უბნები, რომლებსაც ვ. კვასტიანი და ა. ქარქაშაძე ხელმძღვანელობენ.

მეშახტეებთან გულითადი გამოსაუბრებისას გამოირკვა, რომ შახტისა და საექსპლოატაციო უბნების ხელმძღვანელები არ ქმნიან ნორმალური მუშაობის პირობებს. აქ არ აფასებენ თვითეულ სამუშაო საათს, წუთსა და წამს, არ იბრძვიან შრომის ნაყოფიერების მაქსიმალური გადიდებისათვის, ახალი ტექნიკისა და შრომის ორგანიზაციის პროგრესული ფორმების დანერგვისათვის, შრომითი და მატერიალური რეზერვების რაციონალურად გამოყენებისათვის.

აი რა გვიამბო მეორე საექსპლოატაციო უბნის წმენდითი სანგრევის მუშამ კ. ბაწკვეტაძემ:

— ჩვენი ბრიგადის თვითეულ წევრს ნაკისრი აქვს ცვლაში ნორმის ზევით ამოიღოს ერთნახევარი ტონა ქვანახშირი. ამ ვალდებულების შესრულება ჩვენ შეგვიძლია, რომ არ ვცდებოდეთ. ყველაზე მეტად სამუშაო დროს გვაკარგვინებს მექანიზმების ხშირი ავარიები. უბანში ძველი ტიპის 6 მომხვეტი კონვეიერი დგას. დღე არ გავა, რომ ერთი-ერთი არ გაფუჭდეს. განსაკუთრებით ხშირად ზიანდება ჯაჭვის დამკიმავი ვარსკვლავი და ამძრავი მექანიზმის თავი. შახტის საზეინკლო საამქროში ამ ნაწილებს ვერ ამზადებენ, ხოლო ტყიბულ-ქვანახშირის ტრესტის ელექტრომექანიკური სახელოსნო, იმიზეზებს მასალების უქონლობას.

ინენსის შუა რიცხვებში მწყობრიდან გამოვიდა ქვანახშირის მომხვეტი ერთადერთი ახალი, მძლავრი კონვეიერი. მას დაუზიანდა ამძრავი თავი. ვაფრინეთ ზეინკალი ხაწყობში, მაგრამ იქ სათადარიგო ნაწილი არ აღმოჩნდა. დრო არ ითმენდა. სანგრევში მუშაობა შეჩერდა, შეწყდა ქვანახშირის გამოზიდვა. რა უნდა გვექნა? გამოსაცალი ასეთი გამოვნახეთ. საწყობიდან გამოვიწერეთ სხვა კონვეიერი. მას მოეხსენით ამძრავი მექანიზმის თავი და წავიღეთ სანგრევში, შევცვალეთ გაფუჭებული დეტალი. ახლა ჩვენს უბანს ზედმეტად აწერია ერთი კონვეიერი. ეს, რა თქმა უნდა, აძვირებს პროდუქციის ღირებულებას. ასეთი მუშაობის შედეგად ხშირია ავარიები, მოცდენა. ცხადია, ეს მკვეთრად ამცირებს შრომის ნაყოფიერებას.

— ჩვენი ცვლა, — თქვა მეოთხე საექსპლოატაციო უბნის მასალის მზიდავმა მ. ჭელიშვილმა, — დიდძალ ხის ბოგებსა და ბელლებს დგამს. ბოგების სადღეღამისო მარგი, როგორც წესი, სანგრევის ახლოს, სპეციალურ საკანში უნდა იყოს დაწყობილი. ჩვენს უბანს ასეთი საკანი წესრიგში არა აქვს მოყვანილი, ამიტომ მასალას ვეზიდებით საველე შტრეკიდან. ეს გამონამუშევარი სანგრევიდან დაშორებულია დიდი მანძილით — 300 მეტრით. ამა წარმოიდგინეთ, რა ძნელი იქნება ამ მანძილზე ბეჭით ზიდო ხის მსხვილი მორები? ამ საკითხის მოუგვარებლობა ძვირი ეჯღება შახტს. მკვეთრად ეცემა შრომის ნაყოფიერება. მიმდინარე წლის პირველ ნახევარში ჩვენი უბნის თვითეულ მეშახტის შრომის ნაყოფიერება 97,1 პროცენტამდე დაეცა. ეს იმას ნიშნავს, რომ მარტო ჩვენმა უბანმა წლის პირველ ნახევარში ქვეყანას დააკლო 5 ათას ტონამდე ქვანახშირი.

ლაპარაკში ჩაერია ა. ლომთაძე.

— ჩვენი კომპლექსური ბრიგადა, — თქვა მან, რომელიც 5 კაცისაგან შედგება, ხშირად ნორმასაც ვერ ასრულებს. ამ ბოლო დროს მკვეთრად დაეცა ბრიგადის შრომის ნაყოფიერება. საქმე ის არის, რომ ბრიგადის ყველა წევრი როდი მუშაობს ქვანახშირის მონგრევაზე. უბანში ქვანახშირის მომხვეტი 4 კონვეიერი დგას. მათ ცვლაში სამი მემოტორე სჭირდებათ. სინამდვილეში ერთიც არა გვყავს. მემოტორის მოვალეობას ბრიგადის წევრები ასრულებენ. სამი წამყვანი მეშახტე სისტემატურად ამ საქმეზეა დაკავებული. ორი კაცის ნამუშევარით კი ბრიგადა თავს ვერ ისახელებს, შრომის ნაყოფიერებას ვერ გაზრდის.

გამოსავალი ერთია: კონვეიერები და უყოვნებლივ უნდა იქნას გადაყვანილი ავტომატურ-დისტანციურ მართვაზე, როგ

სახალხო გმირობა

მთელი ჩვენი ქვეყანა ემზადება 1812 წლის სამამულო ომის 150 წლისთავისათვის. ქალაქად თუ სოფლად, საწარმოებში თუ საკოლმეურნეო მინდვრებზე იმართება საუბრები, მოხსენებები, ლექციები რუსი ხალხის სამამულო ომზე, შემოსეულ მტერთან საუოველთაო-სახალხო ბრძოლის გმირულ ეპიზოდებზე.

ჩვენი სამშობლოს ისტორიაში მარად იბრწყინებს ის დიდი გმირობა და საბრძოლო შემართება, რაც გამოიჩინა რუსმა ხალხმა თავისი ქვეყნის დამოუკიდებლობისა და ღირსების დასაცავად.

პროპაგანდისტის დასახმარებლად

მიმდინარე წლის 7 სექტემბერს აღინიშნება 1812 წლის სამამულო ომის 150 წლისთავი. ამასთან დაკავშირებით ქვეყოთ ზემოდავთ მასალებს პროპაგანდისტებისა და აგიტატორების დასახმარებლად.

რუსეთის ისტორიაში 1812 წლის სამამულო ომი ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს გმირულ ეპოპეას წარმოადგენს. ამ ომში რუსმა ხალხმა დაამარცხა მსოფლიოში უსასტიკესი დამპყრობელი ნაპოლეონ ბონაპარტე, დაიცვა თავისი ქვეყნის დამოუკიდებლობა და მთლიანობა.

ომმა უდიდესი გავლენა მოახდინა რუსი ხალხის შემდგომ ისტორიულ ბედზე. მან პოლიტიკური და კულტურული ცხოვრებისათვის გამოაღვიძა რუსეთი.

რუსეთის არმია აღმოჩნდა ის ძირითადი ძალა, რომელმაც დაანგრია ევროპის მონარქიის შეკოწიწებული შენობა, რომელსაც ნაპოლეონი ფრანგთა და დაპყრობილი ქვეყნების ხალხთა ძვლებით აშენებდა. ომმა დაწყვიტა ბორკილები, რომლებითაც ნაპოლეონს შებოჭილი ჰყავდა ევროპის ეროვნული სახელმწიფოები, და მათს ბუნებრივ განვითარებას გზა გაუკაფა...

ას ორმოცდაათი წლის წინათ, 1812 წლის 12 ივნისს (ძვ. სტილით) ნაპოლეონის არმიამ ომის გამოუცხადებლად მდინარე ნემანთან გადმოლახა რუსეთის სახელმწიფო საზღვარი. ამ დროს საფრანგეთის იმპერატორი ნაპოლეონი ფაქტიურად მთელ ევროპას გაბატონებდა. მისი მონამორჩილი იყვნენ ავსტრია-უნგრეთი და პრუსია, იტალია და ჰოლანდია, წვრილი გერმანული სამთავროები და პოლონეთი, ბელგია და ესპანეთი. ევროპის ამ შეკოწიწებული მონარქიის საზღვრები მტკიცედ იყო მიბჯენილი რუსეთთან, რომლის დაპყრობა ნაპოლეონს მორიგ ამოცანად ჰქონდა დასახული. „ხუთი წლის შემდეგ მე ვიქნები მსოფლიოს ბატონ-პატრონი, რრები მხოლოდ რუსეთი, მაგრამ მე მას გავსრეს“ — ასე ტრაბახობდა ნაპოლეონი ომის წინ.

საფრანგეთ-რუსეთის კონფლიქტი ჯერ კიდევ 1807 წლიდან მზადდებოდა, ამ წელს ნაპოლეონსა და ალექსანდრე I-ს შორის ტილზიტში დადებული ზავი მხოლოდ დროებითი შუასეენის როლს ასრულებდა. ნაპოლეონს გადაწყვეტილი ჰქონდა დაემარცხებინა ევროპაში ყველაზე დიდი მეტოქეები — ინგლისი და რუსეთი. ტილზიტში ნაპოლეონმა რუსეთის მონარქია აიძულა ხელი მოეწერა კონტინენტურ ბლოკადაზე, რომელიც ინგლისის წინააღმდეგ იყო მიმართული. მაგრამ კონტინენტური ბლოკადა რუსეთის თავადაზნაურული იმპერიის ინტერესებს სრულებითაც არ შეესაბამებოდა. „სავაჭრო ბლოკადა, — აღნიშნავს ფ. ენგელსი, — აუტანელი ხდებოდა. ეკონომიკა უფრო ძლიერი იყო, ვიდრე დიპლომატია და მეფე, ერთად აღებული. სავაჭრო ურთიერთობა ინგლისთან აღდგენილ იქნა, ტილზიტის პირობები დაირღვა და 1812 წლის ომი გაჩაღდა“.

კონტინენტურ ბლოკადასთან ერთად, ომის ერთ-ერთი ძირითადი მიზეზი იყო რუსეთ-საფრანგეთის ინტერესთა შეუთიგებლობა პოლონეთში. ნაპოლეონი პოლონეთის მსხვილ არისტოკრატიას შეპირდა „დამოუკიდებლობის“ აღდგენას რუსეთის მიწა-წყლის ხარჯზე. დემაგოგის დიდოსტატ ნაპოლეონს სრულებითაც არ აინტერესებდა დამოუკიდებელი პოლონეთი. მას, როგორც მახლობელთა წრეში აღიარებდა, ეს ქვეყანა სჭირდებოდა ბანაკად რუსეთზე თავდასხმისათვის. ნაპოლონმა პოლონელთა კორპუსი რუსეთის წინააღმდეგ ავანგარდული ბრძოლისათვის მოამზადა.

ნაპოლეონი რუსეთის წინააღმდეგ ასევე გამომწვევად მოქმედებდა გერმანულ სამთავროებში და ახლო აღმოსავლეთში. მისი მტრული ღონისძიებისადმი წყარუება რუსეთს სრულ იზოლაციას უქადდა. მიუხედავად ამისა, რუსეთში ომისაგან მაინც თავს იკავებდნენ. ბაშინ ინიციატივა თვით ნაპოლეონმა აიღო და თავისი დიდი არმიით, რომელიც ევროპაში უძლეველად ითვლებოდა, შემოიჭრა რუსეთში. რუსეთს ნაპოლეონმა შემოუსია 650 ათასზე მეტი მეომარი, რომელთა შორის გარდა ფრანგებისა, იყვნენ პრუსიის, ავსტრიის, ბავარიის, დანიის, პორტუგალიის, პოლონეთის, ესპანეთის, შვეიცარიის და სხვა ქვეყნებიდან მორეკილი ჯარისკაცები, არაბთა პოლკები. არმიას მართავდა შესანიშნავად გაწვრთნილი გენერალიტეტი, წინამძღოლობდა საკვეყნოდ აღიარებული სარდალი, „ომის ღმერთი“ ნაპოლეონი.

მაგრამ ეს არმია, თავისი მრავალრიცხოვნობის, დიდი საბრძოლო გამოცდილების, გაწვრთნილობისა და კარგი შეიარაღების მიუხედავად, აღარ იყო უძლეველი. მას აკლდა ადრინდელი რევოლუციური ენთუზიაზმი, აღარ გააჩნდა მორალური სიმტკიცე და მთლიანობა. ერთადერთი, რაც ამ ვეებერთელა ჭრელ მასას, გარდა იძულებისა, რუსეთისაკენ მოერეკებოდა, იყო სხვის ქვეყანაში გამდიდრების წყურვილი.

ომის პირველ თვეებში უპირატესობა ნაპოლეონის მხარეზე აღმოჩნდა. რუსეთის ძალებმა, რომლებიც დასავლეთის საზღვარზე დანაწევრებული იყვნენ, უკანდახევა დაიწყეს. გასაოცრად აქტიური იყო უკანდახევისას რუსეთის მეორე არმია, რომელსაც წარმოშობით ქართველი, უკვე სახელმოხვეჭილი გენერალი პეტრე ბაგრატიონი სარდლობდა. სმოლენსკთან რუსეთის პირველი და მეორე არმიის ნაწილები შეერთდნენ. ქალაქის მისადგომებთან ნაპოლეონის არმიასა და რუსთა ძალებს შორის სისხლისმღვრელი ბრძოლები გაჩაღდა. მთავარსარდალ ბარკლაი დე ტოლის განკარგულებით რუსებმა ალმოდებული სმოლენსკი დატოვეს. ნაპოლეონმა გეზი რუსეთის გულზე, მოსკოვზე აიღო.

რუსეთის არმიის გენერალიტეტი მრავალ ნიჭიერ, გამოცდილ, მამაც და თავდადებულ ადამიანს აერთიანებდა, მაგრამ თავდაცვის გეგმა იმპერატორის თანხმობით შედგენილი იყო უნიკო პრუსიელი გენერლის პფულის მიერ. ამ გეგმამ კარახი განიცადა. რუსეთის დანაწევრებული ძალები მკაცრი აუცილებლობის გამო ქვეყნის სიღრმეში იხევდნენ უკან. საომარი ძალებისადმი ერთგვარი უნდობლობით იყო შეპყრობილი თვით სამხედრო მინისტრი და მთავარსარდალი ბარკლაი დე ტოლი, რომელმაც ორი არმიის შეერთების შემდეგაც გვერდი აუარა გენერალურ ბრძოლას და სმოლენსკი მტერს ჩააბარა. ქვეყანა, რომელიც თავისი არმიის უკანსვლას მტკივნეულად განიცდიდა, მთავარსარდლობის გადახალისებას მოითხოვდა და ერთადერთ მხსნელს ხედავდა მიხეილ ილარიონის-ძე კუტუზოვში, რომელსაც იმპერატორთან უკმაყოფილების გამო ამ ომის დროს უმნიშვნელო თანამდებობა ეკავა. ალექსანდრე პირველი კუტუზოვისადმი ანტიპატური განწყობილების მიუხედავად იძულებული გახდა ხალხის ნებას დაჰყოლოდა.

მოქმედ არმიაში ჩასულისთანავე კუტუზოვი მტერთან გენერალური ბრძოლის გამართვისათვის ხელსაყრელი პოზიციის შერჩევას შეუდგა. ასეთი პოზიცია შერჩეულ იქნა სოფელ ბოროდინოსთან, სადაც 1812 წლის 26 აგვისტოს (ახალი სტილით 7 სექტემბერს) რუსთა და ფრანგთა ძირითადი ძალები ერთმანეთს სამკვდრო-სასიცოცხლოდ დაეჯახნენ. ბრძოლა ადრე დილიდან დღის ბოლომდე გრძელდებოდა. ფრანგებმა თერმიტგზის მიიტანეს იერიში მარტო იმ უბანზე, რომელსაც პეტრე ბაგრატიონი სარდლობდა. ეს იყო ბოროდინოს ბრძოლის ყველაზე საშიში და გადამწყვეტი უბანი. ბაგრატიონმა იგი შეინარჩუნა, ვიდრე სასიკვდილოდ დაჭრილი ბრძოლის ველიდან არ გაიყვანეს. ფრანგებმა მთელი დღის ბრძოლით მხოლოდ ნახევარი კილომეტრით წაიწიეს წინ ზოგ უბანზე, მაგრამ ბოლოს ადრინდელ პოზიციებს დაუბრუნდნენ. დიდი იყო ნაპოლეონის არმიის ზარალი. მის რიგებს გამოაკლდა 58.000 მოკლული და დაჭრილი მეომარი, მათ შორის 47 გენერალი.

ფრანგული ბურჟუაზიულ-ნაციონალისტური ისტორიოგრაფია, რომელიც ნაპოლეონის მარცხს მხოლოდ რუსეთის სუსხიანი ჰაეროთ ხსნიდა, ბოროდინოს ბრძოლას ნაპოლეონის გამარჯვებად აღიარებდა. სინამდვილეში ბოროდინოსთან რუსებმა გაიმარჯვეს. კუტუზოვის სტრატეგიულ გეგმაში ბოროდინო უმნიშვნელოვანესი რგოლი აღმოჩნდა. ნაპოლეონის სტრატეგიულმა გეგმამ კი, რომელიც გულისხმობდა მტრის გასაოგნებელ პირველსავე გენერალურ ბრძოლაში და მისთვის სასურველი ზავის მოპოვებას, ბოროდინოსთან სასტიკი იმედგაცრუება განიცადა. რუსებმა ამ ბრძოლაში გაიკამტეერეს მთი ნაპოლეონის არმიის უძლეველობისა, სისხლისაგან დაწრეტეს მისი არმია, გადაამტვრიეს მისი ძლიერების ხერხემალი.

ბოროდინოსთან რუსეთის არმიის გამარჯვებას დიდი საშინაო და საერთაშორისო მნიშვნელობა ჰქონდა: მან გარდატეხა შეიტანა ომის მთელ მსვლელობაში რუსეთის არმიის სასარგებლოდ და გარდუვალი გახადა ნაპოლეონის დამარცხება. ბოროდინოს შემდეგ გაძლიერდა ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობა ნაპოლეონის მიერ დაპყრობილ ხალხებში, ხოლო რუსეთის განუმტკიცდა მტრის გაწადგურების რწმენა.

ზოგიერთი კითხვას სვამს: თუ ბოროდინოს ბრძოლა რუსებმა მოიგეს, რატომ განაგრძო კუტუზოვმა უკანდახევა, რატომ ჩაბარა მტერს მოსკოვი? ამ კითხვაზე პასუხს იძლევა კუტუზოვის სტრატეგიული გეგმა, რომელიც ნაპოლეონის დამარცხებას ითვალისწინებდა არა მასთან ერთი ან ორი გადამწყვეტი შეჯახებით, არამედ სახალხო ომით, რომელსაც ეს ძლიერი მტერი უნდა მოეძანცა და საბოლოოდ გაენადგურებინა. კუტუზოვმა 1 სექტემბერს დაბა ფილში თათბირის დროს მართლაც განაკვირვა მტრისათვის მოსკოვის ჩაბარების შესახებ. ბენიქსენი და ზოგი მისი დამქაში რუსეთის გენერალიტეტიდან ავრცელებდნენ ჭორებს მთავარსარდლის უნებისყოფობისა და სიმხდალის შესახებ. მაგრამ კუტუზოვისათვის — იზმაილის გმირისათვის, უნებისყოფობასა და სიმხდალეში ბრალდების წაყენებას არავითარი საფუძველი არ ჰქონდა გარდა შურისა და გაბოროტებისა.

ამ თათბირზე კუტუზოვს, როგორც აკად. ე. ტარლე შენიშნავს, იმ სიტყვებისათვის, რომელიც მან თათბირის დასასრულს წარმოთქვა, გაცილებით მეტი ვაჟკაცობა სჭირდებოდა, ვიდრე იზმაილთან, როცა თავის პოლკებს იერიშზე მიუძღოდა. აქ ყველაზე მეტად გამოჩნდა ნებისყოფის სიმტკიცე, რადგან იგი წავიდა სასახლის, გენერალიტეტის, არმიის სურვილის წინააღმდეგ და მარტო თავისთავზე აიღო პასუხისმგებლობა ქვეყნის ბედისათვის. „თქვენ გეშინიათ მოსკოვიდან უკანდახევისა, — მიმართავდა იგი გენერლებს, — მაგრამ მე წინასწარ ვუჩვენებ ამაში არმიის ხსნას. ნაპოლეონი გრიგალისებური ნიაღვარია, რომლის შეჩერება ჩვენ ჯერ კიდევ არ შეგვიძლია. მოსკოვი ის ღრუბელია, რომელიც მას შეიწოვს“.

ნაპოლეონი იმედებით შევიდა მოსკოვში. აქ იგი მოელოდა თავისი მოქანცული არმიის დასვენებას, და თუ რუსეთის მხრიდან ხელსაყრელ ზავს არ შესთავაზებდნენ, ომის გაგრძელებას მის წარმატებით დასასრულამდე.

მოსკოვში მას ეს იმედები გაუცრუდა. მოსკოველებმა დაცალეს ქალაქი და არმიას ამოუდგნენ გვერდში. ქალაქში დარჩნენ მხოლოდ პარტიზანები, რომლებიც ფრანგებს მოსვენებას არ აძლევდნენ. მალე მთელი ქალაქი ცეცხლის ალში გაეხვია და გადაიბუგა. მოსკოვის ხანძარს ადრე როგორც რუსი, ისე უცხოელი ისტორიკოსები რუსებს მიაწერდნენ. ამ ვერსიის პირველი წყარო იყო თვით ნაპოლეონი და მოსკოვის მკვეხარა გენერალ-გუბერნატორი რასტოპჩინი, რომელიც მოსკოვის გადაწვას იჩემებდა როგორც დამსახურებას. უკანასკნელ წლებში მიკვლეული და გამოქვეყნებული დოკუმენტები ცხადყოფენ, რომ მოსკოვი ფრანგებმა დაწვეს თვით ნაპოლეონის მითითებით, რომელსაც სურდა უდაბნოდ ექცია მისთვის საძულველი რუსეთის გული.

მოსკოვში იმედგაცრუებულმა ნაპოლეონმა თვით აიღო რუსეთთან დაზავების ინიციატივა, მაგრამ ყველა მისი ცდა წარუმატებლად დამთავრდა. საზავო წინადადებებისათვის კუტუზოვის ბანაკში მიქლინებულმა ნაპოლეონის ენერალ-ადიუტანტმა მარკიზ ლორისტონმა რუსეთის მთავარსარდლისგან ასეთი პასუხი მიიღო: „რუსეთი მხოლოდ ახლა იწყებს ომს“. კუტუზოვმა ამასთან დაახასიათა რუსი ხალხის განწყობილებაც: „რუსი ხალხი ფრანგებს ისე უყურებს, როგორც თაფლებს, რომლებიც შემოიჭრნენ ჩინგის-ხანის მეთაურობით“.

მოსკოვიდან უკანდახევის შემდეგ კუტუზოვმა განახორციელა ტარუტინოს ცნობილი მარშ-მანევრი, ამ მანევრით მან ომის მთელი სტრატეგიული ვითარება მკვეთრად შეცვალა თავის სასარგებლოდ: არმია გამოყვანილ იქნა მტრის დარტყმიდან და შესაძლებლობა მიეცა მშვიდობიან ვითარებაში მომზადებულიყო კონტრშეტევისათვის. ტარუტინომ ამასთან დაიცვა არა მარტო კალუგა, სადაც თავმყრილი იყო არმიისთვის საჭირო უზარმაზარი მარაგი, არამედ ტულაც მისი იარაღის ქარხნებით.

კუტუზოვმა ამასთან შეინარჩუნა კავშირი სამხრეთ ოლქებთან, რომლებიც მის არმიას ჰკვებავდნენ ადამიანებით, ცხენებითა და სურსათით. აქედანვე უთვალთვალებდა იგი მოსკოვ-სმოლენსკის გზას — ნაპოლეონს უსპობდა თავისუფალი მანევრირების საშუალებას.

ტარუტინოში ძალთა თანაფარდობა რუსეთის არმიის სასარგებლოდ შეიცვალა. მოსკოვის არსენალიდან, ბრიანსკიდან, ულალის ქარხნებიდან მოტანილ იქნა ახალი ზარბაზნები, რომელთა რაოდენობა პირველ არმიაში 622-მდე ავიდა. ახალმა გაწვევამ არმიას 180 ათასზე მეტი მეომარი შემატა.

მომზადებულ იქნენ სახალხო მოლაშქრენი მოსკოვის, ტულის, ტვერის, იაროსლავლის, ვლადიმირის, რიაზანის, კალუგის და სმოლენსკის გუბერნიებში. კუტუზოვს ახლა უკვე ჰყავდა საკმაო ძალები იმისათვის, რომ გარემოეცვა ნაპოლეონის არმია და გაეგადგურებინა. 6-7 ოქტომბრიდან იგი უკვე პრაქტიკულად შეუდგა ამ გეგმის განხორციელებას, როცა მდინარე ჩერნიშნასთან მიურატის პოლკებს სასტიკი მარცხი მიაყენა.

ნაპოლეონი კარგად იყო ინფორმირებული რუსეთის არმიის გაძლიერების, რუსეთში დიდი სახალხო ომის მზადების შესახებ, მან კერ გაბედა მოსკოვიდან გაჭრილიყო რუსეთის სამხრეთში და ისევ უკანდახევა ამჯობინა. მოსკოვიდან გატაცებული განძეული ნაპოლეონმა აღრე გაგზავნა სმოლენსკში. 7 ოქტომბერს დაიძრნენ მისი ძირითადი ნაწილები. ნაპოლეონმა გადაწყვიტა დაენგრია მოსკოვი. მან ნაღმები ჩააწყო კრემლის ასაფეთქებლად, რაც წვიმების გამო მხოლოდ ნაწილობრივ განხორციელდა.

ფრანგების მოსკოვიდან გაქცევის შესახებ კუტუზოვს პირველი ცნობა პარტიზანებმა მიუტანეს. დიდმა მხედართმთავარმა ზუსტად გამოიცნო ნაპოლეონის ჩანაფიქრი და სწრაფი მარშით მტერს გზა მოუჭრა მალოიაროსლავეცთან. ახლა, მალოიაროსლავეცის პლაცდარმზე ეს ორი არმია კვლავ პირისპირ შეხვდა ერთმანეთს. მოსალოდნელი იყო ახალი ბოროდინო. ნაპოლეონს ან უნდა მიეღო გენერალური ბრძოლა ან უკანდახევისთვის აერჩია სმოლენსკის ის ძველი გზა, რომლითაც მოვიდა მოსკოვში. ეს გზა გავეარნებული იყო.

ნაპოლეონმა, რომელიც აქამდე თვით ეძებდა გენერალურ ბრძოლას, პირველად თავის სიცოცხლეში ვერ გაბედა მოწინააღმდეგესთან შეჯახება. პირველად თავის სიცოცხლეში მან ზურგი უჩვენა მტერს და ამჯობინა მდეენელის პოზიციიდან დევნილის პოზიციაში გადასულიყო.

სმოლენსკის ძველი გზით უკანდახეულ ფრანგებს შესანიშნავი ოსტატობით მისდევდა ქვალდაკვალ რუსეთის არმია და მას გასაქანს არ აძლევდა, ურტყამდა მას ღლეც და ღამეც, ზურგიდან და ფლანგებიდან. ნაპოლეონის წინაშე თანდათან იზრდებოდა საფრთხე, ამიტომ იგი რაც შეიძლება სწრაფად გარბოდა, გზაზე ტოვებდა დაჭრილებს, საბარგულებს, იარაღსაც კი. 107 ათასი მეომრიდან სმოლენსკში ნაპოლეონმა მხოლოდ 42 ათასი ჩაიყვანა.

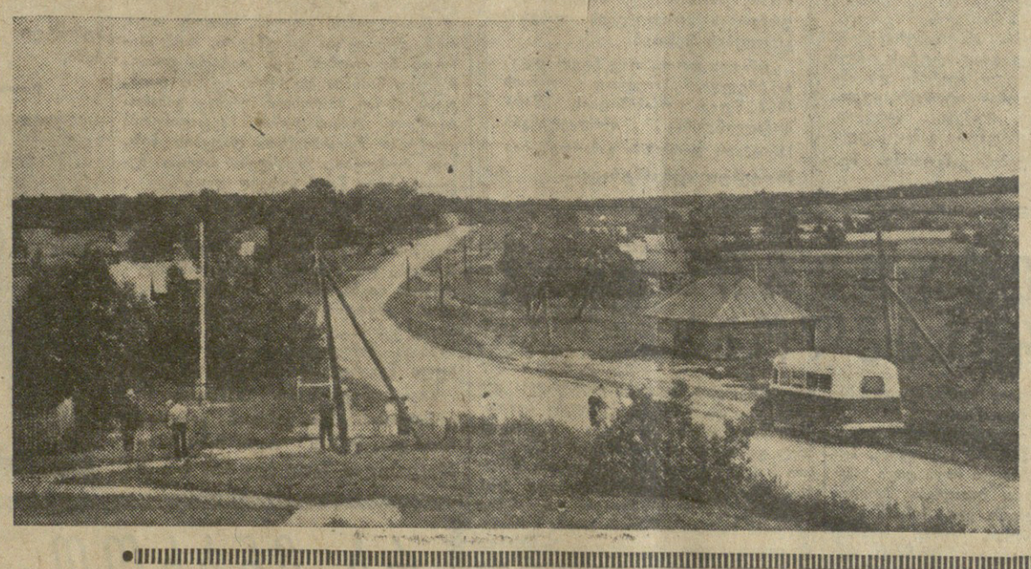

სმოლენსკმა მტერს ისევ არ გაუმართლა. აქ საკმაო არაკსურსათი დახვდა, არც შეესება. პარიზიდან შემაშფოთებელი ცნობები მოდიოდა. ევროპა უკვე დრტვინავდა. იმპერატორმა გადაწყვიტა რაც შეიძლება სწრაფად ევლო პარიზამდე. სმოლენსკიდან ნაპოლეონმა — მაგრამ მე წინასწარ ვუჩვენებ ამაში არმიის ხსნას. ნაპოლეონი გრიგალისებური ნიაღვარია, რომლის შეჩერება ჩვენ ჯერ კიდევ არ შეგვიძლია. მოსკოვი ის ღრუბელია, რომელიც მას შეიწოვს“.

ნაპოლეონი იმედებით შევიდა მოსკოვში. აქ იგი მოელოდა თავისი მოქანცული არმიის დასვენებას, და თუ რუსეთის მხრიდან ხელსაყრელ ზავს არ შესთავაზებდნენ, ომის გაგრძელებას მის წარმატებით დასასრულამდე.

მოსკოვში მას ეს იმედები გაუცრუდა. მოსკოველებმა დაცალეს ქალაქი და არმიას ამოუდგნენ გვერდში. ქალაქში დარჩნენ მხოლოდ პარტიზანები, რომლებიც ფრანგებს მოსვენებას არ აძლევდნენ. მალე მთელი ქალაქი ცეცხლის ალში გაეხვია და გადაიბუგა. მოსკოვის ხანძარს ადრე როგორც რუსი, ისე უცხოელი ისტორიკოსები რუსებს მიაწერდნენ. ამ ვერსიის პირველი წყარო იყო თვით ნაპოლეონი და მოსკოვის მკვეხარა გენერალ-გუბერნატორი რასტოპჩინი, რომელიც მოსკოვის გადაწვას იჩემებდა როგორც დამსახურებას. უკანასკნელ წლებში მიკვლეული და გამოქვეყნებული დოკუმენტები ცხადყოფენ, რომ მოსკოვი ფრანგებმა დაწვეს თვით ნაპოლეონის მითითებით, რომელსაც სურდა უდაბნოდ ექცია მისთვის საძულველი რუსეთის გული.

მოსკოვში იმედგაცრუებულმა ნაპოლეონმა თვით აიღო რუსეთთან დაზავების ინიციატივა, მაგრამ ყველა მისი ცდა წარუმატებლად დამთავრდა. საზავო წინადადებებისათვის კუტუზოვის ბანაკში მიქლინებულმა ნაპოლეონის ენერალ-ადიუტანტმა მარკიზ ლორისტონმა რუსეთის მთავარსარდლისგან ასეთი პასუხი მიიღო: „რუსეთი მხოლოდ ახლა იწყებს ომს“. კუტუზოვმა ამასთან დაახასიათა რუსი ხალხის განწყობილებაც: „რუსი ხალხი ფრანგებს ისე უყურებს, როგორც თაფლებს, რომლებიც შემოიჭრნენ ჩინგის-ხანის მეთაურობით“.

მოსკოვიდან უკანდახევის შემდეგ კუტუზოვმა განახორციელა ტარუტინოს ცნობილი მარშ-მანევრი, ამ მანევრით მან ომის მთელი სტრატეგიული ვითარება მკვეთრად შეცვალა თავის სასარგებლოდ: არმია გამოყვანილ იქნა მტრის დარტყმიდან და შესაძლებლობა მიეცა მშვიდობიან ვითარებაში მომზადებულიყო კონტრშეტევისათვის. ტარუტინომ ამასთან დაიცვა არა მარტო კალუგა, სადაც თავმყრილი იყო არმიისთვის საჭირო უზარმაზარი მარაგი, არამედ ტულაც მისი იარაღის ქარხნებით.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მიხეილ ილარიონის-ძე **კუტუზოვი** — გენიალური რუსი მხედართმთავარი, მოწინავე რუსული სამხედრო ხელოვნების ერთ-ერთი შემქმნელი.

საკდესის ფოტოქრონიკა.

ჩვენი სამშობლოს ისტორიაში ბოროდინოს ბრძოლა შევიდა როგორც რუსი ხალხის დიდი გმირობა ნაპოლეონის შემოსევებისათვის ბრძოლაში. სოფელ ბოროდინოსთან ბრძოლის დღეს — 1812 წლის 26 აგვისტოს (7 სექტემბერს) რუსეთის არმიამ ნაპოლეონის არმიასთან გააფთრებული ბრძოლა გადიტანა.

15 საათს გრძელდებოდა ბრძოლა იმ დროის ორ უძლიერეს არმიას შორის. რუსების პოზიციებზე გაანფთრებული იერიშები მიჰქონდათ ფრანგების საუკეთესო ნაწილებს. ბაგრატიონის ფლეშებზე და რაევსკის ბატარიაზე ფრანგებმა მრავალი იერიში მიიტანეს. შეუპოვარი ბრძოლები იყო სემიონოვსკოეს ნაკადულის სათავეებში და სმოლენსკის ძველ გზაზე. მაგრამ მტრის ჯარები ყველგან აწყდებოდნენ გადამწყვეტ წინააღმდეგობას რუსეთის ჯარების მხრივ, რომლებიც მამაცურად იცავდნენ რუსთა პოზიციის დასაყრდენ პუნქტებს.

ბოროდინოს ბრძოლის შედეგად გაიფანტა მითი ნაპოლეონის არმიის უძლეველობის შესახებ. რუსეთის არმიამ მოიპოვა გამარჯვება, რომლის შედეგებსაც გადამწყვეტი მნიშვნელობა ჰქონდა არა მარტო რუსეთში საომარი მოქმედების შემდგომი განვითარებისათვის, არამედ მთელი ეროვნულ-განმათავისუფლებელი ბრძოლისთვისაც ევროპის ქვეყნებში, რომლებიც დამონებული ჰყავდა ნაპოლეონს.

სურათზე: სოფელი გორკი და სმოლენსკის ახალი გზა, რომლითაც მიიწევდა ნაპოლეონის არმია მოსკოვზე შეტევისას.

ფოტო ო. კუზმინისა (საკდესის ფოტოქრონიკა).

დიადი, უკვდავი...

1812 წლის სამამულო ომის 150 წლისთავის აღსანიშნავად

□ **რუსეთის** გამარჯვება ნაპოლეონის ურდოებზე თანამედროვეებსაც და შემდგომ თაობებსაც მთელ მსოფლიოში მიანიჭდათ რუსი ხალხის დიად, უკვდავ გმირობად. ამას დამაჯერებლად მოწმობს მრავალი ექსპონატი 1812 წლის სამამულო ომისადმი მიძღვნილი წიგნებისა და სურათების დიდი გამოფენისა, რომელიც 26 აგვისტოს გაიხსნა სსრ კავშირის ვ. ი. ლენინის სახელობის ბიბლიოთეკაში. აქ წარმოდგენილია დოკუმენტები, გმირთა პორტრეტები, ბრძოლების გეგმები, მეცნიერთა ნაშრომები, ლიტერატურული ძეგლები და იმ დაუვიწყარი წლების თანამედროვე მხატვართა მრავალი ნაწარმოები.

დიდი ადგილი უკავია ბოროდინოს ბრძოლის ისტორიას. ამ განყოფილების ექსპოზიციაშია მთავარსარდალ მ. ი. კუტუზოვის მიერ შედგენილი გეგმა, „ბოროდინოს ბრძოლის ნარკვევები“, რომელთა ავტორი იყო მისი მონაწილე ფ. გლინკა, თავისი ობიექტურობით აღსანიშნავი პირველი მეცნიერული გამოკვლევა — „1812 წლის ომის ისტორიული აღწერა“ და სხვა მასალები.

ექსპოზიცია განსაკუთრებით მდიდარია გრაფიკული მასალებით.

პ. კოსოლაპოვი,
(საკდესის კორ.).

□ **მინსკი.** (საკდესი). პროფკავშირთა კულტურის სასახლეში გაიხსნა გამოფენა, რომელიც მიეძღვნა 1812 წლის სამამულო ომის 150 წლისთავს.

რუსეთის პირველი ოლქები, რომლებმაც მტრის შემოსევა განიცადეს 1812 წელს, იყო ლატვია და ბელორუსია. რუსეთის არმია შეუპოვარ საარიერგარდო ბრძოლებში დიდ ზარალს აყენებდა ნაპოლეონის არმიას. დამთვალიერებელნი ხედავენ მასალებს ბელორუსიის ტერიტორიაზე ბრძოლების შესახებ.

აქ არის სურათების რეპროდუქციები და ლითოგრაფიები — საფრანგეთის კავალერიის გადასვლა დვინაზე, ბრძოლები მირთან. კლიასტიცოვასთან, ოსტროვნოსთან. სალტანოვკასთან ბრძოლის შესახებ, ბაგრატიონის პატაკის ფოტოპირები, კულნევის მოხსენება მოწინააღმდეგის ორი პოლკის განადგურების შესახებ დრუიასთან.

ორი დიდი სტენდის მასალები შეეხება რუსი ჯარების კონტრშეტევას, პარტიზანების საქმიანობასა და ნაპოლეონის არმიის განადგურებას.

□ **ჟოთაისი.** (საკ. კორ.). ქალაქის მშრომელები ფართოდ აღნიშნავენ 1812 წლის სამამულო ომის 150 წლისთავს. კლუბებში, ბიბლიოთეკებსა და კულტურის სახლებში ეწყობა ამ ღირსშესანიშნავი თარიღისადმი მიძღვნილი გამოფენები, იმართება ლექციები და საუბრები.

დიდი გამოფენა გაიხსნა ქალაქის საჯარო ბიბლიოთეკაში. აქ წარმოდგენილია დოკუმენტები, სურათების რეპროდუქციები, ლითოგრაფიები და ლიტერატურა, რომლებიც მოგვითხრობენ სამამულო ომის დაწყებაზე, ფრანგ დამპყრობთა წინააღმდეგ რუსეთის არმიისა და რუსი ხალხის სახელოვან ბრძოლაზე, საბალოო სამშერის შექმნაზე, პარტიზანთა გმირობაზე, ნაპოლეონის არმიის განადგურებაზე. აქვე წარმოდგენილია რუს მხედართმთავართა პორტრეტები და სხვა ექსპონატები.

ასევთვე გამოფენები ეწყობა ქალაქის სხვა კულტურულ-საგანმანათლებლო დაწესებულებებში.

მარად ერთად, მხარდამხარ

ირაკლი ანთელავა. „ქართველები 1812 წლის სამამულო ომში“. სახელმწიფო გამომცემლობა „ნაკადული“, 1962 წ.

„ხელმწიფეო, იმ წუთიდან, როდესაც მამათქვენი ტახტზე ავიდა, მე გადავწყვიტე, თუ კი ეს საჭირო იქნებოდა, თავი შემეწირა რუსეთის კეთილდღეობისათვის, იმ უბედური რუსეთისა, რომელიც პეტრე დიდის შემდეგ მედროვეების ხელში სათამაშო ბურთად იქცა, ხოლო მერე კი — მსხვერპლიც გახდა მათი... ჩვენს სამშობლოს თვითმპყრობელი ხელისუფალი მართავს, მილიონების ბედი ერთი ადამიანის ჭკუა-გონებაზეა დამოკიდებული. პეტრე დიდის მმართველობის დროს ქვეყანა მოსვენებული იყო, მაგრამ გენიოსები იშვიათნი არიან, ღმერთმა იცის, რომ ჩვენი ხელები სისხლში ანგარების მიზნით არ გაგვისვრია, დე მსხვერპლი ნუ იქნება უსარგებლო. შეიგნეთ თქვენი დიდი დანიშნულება, იყავით ტახტზე, თუ შეიძლება, პატიოსანი ადამიანი და რუსი მოქალაქე. გახსოვდეთ, რომ ყველაფერს თავისი საზღვარი აქვს, და ნუ მიიყვანთ სამშობლოს დაღუპვის კარამდე. კაცი, რომელიც სიცოცხლეს სწირავს რუსეთს. უფლებამოსილია გითხრათ ეს თქვენ... მშვიდობით, ხელმწიფეო, მეფის წინაშე მე ქვეყნის მხსნელი ვარ, შვილის წინაშე კი — მამის მკვლელი“.

ასე გულწრფელად, მეტად მახლობლურად სწერდა მეცხრამეტე საუკუნის დასაწყისში ქართველი გენერალი ვლადიმერ იაშვილი რუსეთის იმპერატორ ალექსანდრე პირველს. ქართველი გენერალი, მისივე სიტყვებით რომ ვთქვათ, თავს სწირავდა რუსეთს, მის კეთილდღეობას. ასეთ თავდადებულ მამულიშვილთა სახელებს, მათს საგმირო საქმეებს ცოცხლად, საინტერესოდ და მეცნიერული სიზუსტით გადმოგვცემს პროფესორი ირ. ანთელავა წიგნში — „ქართველები 1812 წლის სამამულო ომში“, რომელიც ამას წინათ გამოვიდა წიგნის მაღაზიებში.

უკვე ასორმოცდაათი წელი გავიდა მას შემდეგ, რაც ნაპოლეონ ბონაპარტე ექვსასათასიანი არმიით თავს დაესხა რუსეთს. 1812 წლის სამამულო ომში მტრის წინააღმდეგ საბრძოლველად აღდგა მთელი ხალხი. რუსების მხარდამხარ ვაჟკაცურად იბრძოდნენ საქართველოს შვილებიც.

ავტორი ისტორიულ წყაროებზე დაყრდნობით 1812 წლის სამამულო ომის მონაწილე ქართველებიდან ასახელებს 72 კაცს, მათ შორის 12 გენერალს. საქართველოს თითქმის ყველა კუთხიდან ამოიკითხავთ აქ გვარებს, რომლებმაც ასახელეს სამშობლო და მტერთან ბრძოლაში — სმოლენსკთან თუ ბოროდინოსთან, მოსკოვთან თუ ბერეზინასთან რუსი ხალხის შვილების მხარდამხარ დაიცვეს სამშობლოს დამოუკიდებლობა.

გენერალი პეტრე ბაგრატიონი — ასეა დასათაურებული წიგნის ერთი თავი. აქ ავტორი საინტერესოდ გადმოგვცემს სახელგანთქმული მხედართმთავრის პეტრე ივანეს-ძე ბაგრატიონის სამხედრო მოღვაწეობას, მის დამსახურებას სამამულო ომში. წიგნში ხაზგასმით არის აღნიშნული, რომ ბაგრატიონი, ისე როგორც სუვოროვი, რუსეთის პატრიოტი იყო, მას გულით უყვარდა რუსი ხალხი და ამ სიყვარულს შესწირა თავისი შესანიშნავი სიცოცხლე. სასიკვდილოდ დაჭრილი ბაგრატიონი, რომელიც სიცოცხლის უკანასკნელ წუთებს ითვლიდა, შემდეგ სტრიქონებს სწერდა თავის ერთ მახლობელს: „მშვიდობით, ჩემო საპატიო მეგობარო, აწ ველარ გნახავ, მე გკვდები არა ჭრილობისაგან, არამედ მოსკოვის დარდით“.

წიგნის შემდგომ თავებში ცალცალკე განხილულია არიან გენერლები ვლადიმერ და ლევან იაშვილები, გენერლები ფანჩულიძეები და ბიბილური, გენერლ

„მოაზროვნე“ მანქანები —მტრები თუ მეგობრები?

სსრ კავშირის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკისა და ტელემექანიკის ინსტიტუტში წარმატებით ამუშავებენ ახალი კიბერნეტიკული მანქანების კრიტიკებს.

საბჭოთა „ახალი ამბების“ კორესპონდენტმა თხოვნით მიმართა ინსტიტუტის დირექტორს, აკადემიკოს ვ. ტრაპეზნიკოვს მოეთხრო კიბერნეტიკის განვითარების პერსპექტივებზე.

— ადამიანის წინაშე, რომელმაც ხელი მოჰკიდა მომავალზე მსჯელობას, ორი საშიშროება ისახება, — თქვა აკადემიკოსმა, — პირველი — მიეღოდ ფანტაზიას, სასურველი მიიჩნიო სინამდვილად და გქონდეს განუსაზღვრელი მოლოდინი, რომელიც აღემატება რეალურ შესაძლებლობებს. მეორე — გამოიჩინო აზრის გადამეტებული გაუბედობა, ზედმეტად შეზღუდო ადამიანის შესაძლებლობანი, იეარაუდო ხაკლები, ვიდრე შესაძლებელი და საჭიროა. მე მგონია, რომ იმ დარგში, რომელიც ნაგულისხმევია ჩემდამი მოცემული კითხვაში, — კიბერნეტიკის დარგი — მეორე საშიშროება პირველზე უფრო რეალურია. აქ დაუშვებელია გამოდიოდე ძალზე ფრთხილი წინასწარმეტყველებით.

როდესაც კიბერნეტიკის განვითარების პერსპექტივებზე მსჯელობენ, ბევრნი გამოთქვამენ აზრს, რომ მანქანა გადაწყვეტს ნებისმიერ ამოცანას, მაგრამ თვითონ ვერასოდეს ვერ შეძლებს ამოცანის დასახვას. ამას, შეიძლება ამ დაკვირვებამ, რადგან ამჟამად უკვე გვაქვს მოწყობილობანი, რომლებიც არა მარტო წყვეტენ, არამედ კიდევაც სახავენ ამოცანას, თუმცა ჯერჯერობით საკმაოდ მარტივს.

იმის შესახებ, თუ რამდენად საეჭვოა ჩვენს დარგში ძალზე გაუბედავი პროგნოზები, ლაპარაკობს თვით კიბერნეტიკის ისტორია. ეს ისტორია ძალიან მოკლეა. მხოლოდ თვრამეტი წლის წინათ დაიწყეს პირველი კიბერნეტიკული მოწყობილობის დამუშავება. და აი, არც თუ დიდი ხნის შემდეგ ჩვენ გვაქვს სამართი, სხვადასხვა თვისებისა და დანიშნულების, მე ვიტყოდი, ერთობ მრავალფეროვანი უნარის მქონე საინფორმაციო-ლოგიკური მანქანები.

წარმოიდგინეთ, 1944 წელს მეცნიერი მათემატიკოსისათვის ნორბერტ კინერისათვის, რომელსაც შემდგომში „კიბერნეტიკის მამა“ შეარქვეს, რომ ეთქვათ, 1962 წელს მთარგმნელი მანქანები, ტექსტის დაწოუკედებლად მკითხველი და ჩამწერი, თვითმსწავლელი და, ბოლოს, თავისი თავის შემქმნელი და დამპროექტებელი მანქანები ამუშავდებიანო, საფეერებელია, იგი ამ ცნობას უსაფუძვლო ფანტაზიად ნიიჩნევდა. ასეთი მანქანები კი, თუმცა ზოგჯერ დაწყებითს სტადიაზი, არსებობენ და მათი შემდგომი სრულყოფა იქნებარეშეა.

კონებრივი პროცესების შემსრულებელი მანქანების სრულყოფა სულ უფრო სწრაფი ტემპით განხორციელდება. ეს გამოწვეულია ცხოვრების დაჟინებითი აუცილებლობით.

ცხოვრების განვითარება ბევრ ისეთ ამოცანას აყენებს, რომელთა გადაწყვეტა ადამიანს არ ძალუძს ლოგიკური და სამართი მანქანების დაუხმარებლად.

ავიღოთ შემთხვევა, როდესაც საჭიროა ამა თუ იმ მიზნისათვის ერთ პროცესტამდე სიზუსტით ათი პარამეტრის განსაკუთრებით ხელსაყრელი მნიშვნელობის განსაზღვრა. ნებისმიერი კონსტრუქციის ყველაზე საეკეთესო ვარიანტის შერჩევის დროს ასეთი ამოცანები არც თუ იშვიათად წამოიჭრება ხოლმე. ყოველ ასეთ შედარებას ადამიანმა ერთი წამიც რომ მოანდომოს, მოელი ამ სამუშაოს შესრულებისათვის დაახლოებით სამასი წელიწადი დასჭირდებოდა. თანამედროვე კიბერნეტიკული მანქანა კი მცირე გადაწყვეტილებას რამდენიმე საათში მოგცემთ.

ან, ვთქვათ, ისეთი მოწყობილობა, როგორიც არის შემმოწმებელი უნივერსალური მანქანა, რომელსაც ჩვენს კვეყანაში უმზებენ. იგი სავსებით „ადამიანურ“ სამუშაოს ასრულებს: ამოწმებს ელექტრონულ-გამომთვლელი მანქანების ბლოკების ბარისხს. ასეთ ბლოკში 3.700 ელემენტია, მრავალი შეერთება, თვით ეს ელემენტები თითქმის მიკროსკოპული სიდიდისა არიან. ორმა კვალიფიციურმა კონტროლორმა ათი დღე უნდა მოანდომოს ამ სამუშაოს შესრულებას. მანქანა კი 40-ჯერ სწრაფად ასრულებს. ამასთან მას შეუძლია ერთდროულად შეაკეთოს შემჩნეული დაზიანება და ამგვარად ასრულებს როგორც კონტროლიორის, ისე გამწყობის სამუშაოს.

ამის მიუხედავად, ყველა ეს მანქანა, დარწმუნებული ვარ, წარმოადგენს მომავალი კიბერნეტიკული მანქანების სუსტ მონახაზს. ამ დარგში, გაცილებით ნათლად, ვიდრე სხვაგან, ვლინდება ის, რომ ტექნიკური პროგრესი გეომეტრიული პროგრესიით სწრაფად მიიწევს წინ.

ყოველი ახალი მიღწევა ხელს უწყობს განვითარების ტემპების ზრდას, ბადებს ახალ მანქანებს, მათ უახლოეს „წინაპრებზე“ უფრო უნარიანს.

მართალია, თანამედროვე კიბერნეტიკული მოწყობილობანი ზოგ რამეში აღემატებიან ადამიანის გონებრივ უნარს, ვთქვათ, მახსოვრობაში, მოქმედების სისწრაფეში, მაგრამ ბევრ რამეში ჩამორჩებიან ტვინის შესაძლებლობებს. და უწინარეს ყოვლისა, რა თქმა უნდა, უნივერსალობაში, ასოციაციის საფუძველზე ამოცანების გადაწყვეტის უნარში. ჩვენი მანქანები ჯერჯერობით ე. წ. „ვიწრობა, რომ ფოტო ფარხმალს დააყრევინებდა მბაძვრებს. უკვე ჩვენს დროში, ხმოვანი კინოს გაჩენასთან დაკავშირებით, თეატრს დაეუბეგას უწინასწარმეტყველებდნენ. მრავალი ასეთი წინასწარმეტყველების მოყვანა შეიძლება.

ზუსტად ასევე უსაფუძვლოა კიბერნეტიკის განვითარებასთან დაკავშირებული სიშიშროება. ეს გამოწვეულია არა მეტოქეობის მანქანასა და ადამიანს შორის, მტრობას მანქანასა და მის შემქმნელს შორის, არამედ თანამშრომლობას, შესაძლებლობას შეასრულოს ადამიანმა უფრო მეტი სასარგებლო სამუშაო, აკეთოს სწრაფად, უკეთ, შეუცდომლად.

არა, კიბერნეტიკის განვითარება არ გულისხმობს სასარგებლო საქმიანობის სფეროდან ადამიანის განდევნას. პირიქით, იგი გულისხმობს დახმარებას ისეთი ამოცანების გადაწყვეტაში, რომლებსაც ადამიანი მაღე ვერ შეძლებს მანქანური ტვინის დაუხმარებლად.

ცნობილია, მაგალითად, რომ მეცნიერული ლიტერატურის რაოდენობა ყოველ თორმეტ წელიწადში ორკეცდება. უკვე ახლა თითქმის შეუძლებელი ხდება თვალყური ადევნო ყველა ასეთ გამოცემას, იყო მაოფლიოში წარმოებული ყველა მეცნიერული კვლევის საქმის კურსი. რაღა იქნება ორი ათეული წლის შემდეგ? თვით ცხოვრების აუცილებლობა გვაიძულებს გამოვიყენოთ მახეანები მეცნიერული ლიტერატურის შეკრების, სისტემატიზაციისა და კოხაპექტირებისათვის.

სერიოზულ პრობლემებს დააყენებს ადამიანის საწარმოო მოღვაწეობისათვის მომზადებაც. უკვე ახლა სწავლების ყველა საფეხურზე მოსწავლეს აუცილებელი მასალის ათვისება დიდი ენერგიის დახარჯვით უხდება. დროთა განმავლობაში სწავლების ხედგებებისადმი სულ უფრო მაღალი მოთხოვნილებები იქმება წაყენებული. რას გამოიწვევს ეს? იმას ხომ არა, რომ ადამიანი იძულებული იქნება თავისი ცხოვრების უდიდესი ნაწილი სასწავლებლის კედლებში გაატაროს? და ხომ არ შეამცირებს ეს იმ დროს, რომელიც მან საწარმოო შრომას უნდა მოახმაროს?

ამ მდგომარეობიდან გამოსავალს კვლავ მანქანა გამონახავს. მანქანა, რომელიც დაგვეხმარება ადამიანის განსწავლაში, რომელიც ამისათვის გამოიყენებს ყველაზე გათვითცნობიერებული და ნიჭიერი მასწავლებლების მეთოდება, დაგვეხმარება ახალი, ყველაზე სრულყოფილი სასწავლო პროგრამის შექმნაში, სადაც შერწყმული იქნება თხრობა ჩვენებასთან და შესთავაზებს მოსწავლეებს შეაასწავლი დისციპლინის ყველაზე უახლეს მიღწევებს გაცილებით იოლი დამახსოვრების სახით.

კიბერნეტიკის განვითარება, რა თქმა უნდა, სერიოზულ ცვლილებებს შეიტანს ადამიანთა საზოგადოების სტრუქტურაში. აქ შეუცდომლად შეიძლება ვიწინასწარმეტყველოთ ფიზიკური შრომის შემდგომი შემცირება. რომ არაფერი ვთქვათ ხელით შრომაში დაკავებულ ადამიანებზე, მკვეთრად შემცირდება რაცხვი იმ ადამიანებისაც, რომლებიც მართავენ დაზგებს და მარტივ მანქანებს, რომლებიც ამოწმებენ ნაწარმის ხარისხს, თვალყურს ადევნებენ ტექნოლოგიურ რეჟიმს და ა. შ. ამავე დროს სწრაფად გაიზრდება რიგები ინჟინრებისა, კონსტრუქტორებისა, ადამიანებისა, რომლებიც დაამუშავებენ პრინციპულად ახალ საწარმოო მეთოდებს, წარმოების ტექნიკური ხელმძღვანელებისა.

დრო ადამიანის წინაშე დააყენებს ახალ და რთულ ამოცანებს. და, რა თქმა უნდა, მათი გადაწყვეტის პროცესში ადამიანის გონება ნაცვლად დეგრადაციისა, როგორც ზოგიერთი სკეპტიკოსები შიშობენ, სულ უფრო განვითარდება.

კონსერვატიულად მოაზროვნე ბიოლოგები, ფსიქოლოგები, ექიმები იხე უფრთხიან კიბერნეტიკას, როგორც ეშმაკი საკმეველს.

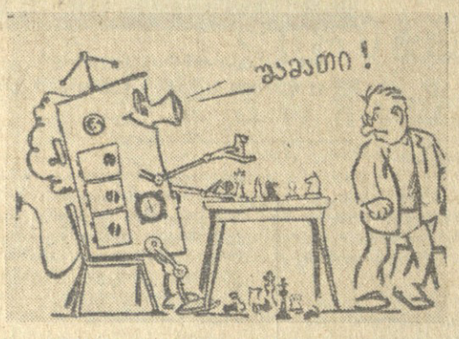

— შეექმენი ჩემდა საუბედოროდ!

დასავლეთის დიპლომატიური შირმა

ჟენევა, 29 აგვისტო. (საკდესის სპეციალური კორესპონდენტი). 18 სახელმწიფოს განიარაღების კომიტეტის დღევანდელი სხდომის ყურაღღების ცენტრში იყო სსრ კავშირის დელეგაციის მეთაურის ვ. ვ. კუზნეცოვის გამოსვლა, როდესაც მან მოიყვანა სსრ კავშირის დელეგაციის მოსაზრებანი ორი დოკუმენტის შესახებ, რომლებიც ამერიკის შეერთებული შტატებისა და ინგლისის დელეგაციებმა კომიტეტის განსახილველად წარადგინეს და რომლებიც ეხება ატომური იარაღის გამოცდის შეწყვეტის საკითხს. ერთ დოკუმენტს ეწოდება „პროექტი ხელშეკრულებისა ატომური იარაღის გამოცდის აკრძალვის შესახებ ყველა გარემოში“. მეორე დოკუმენტს ეწოდა — „პროექტი ხელშეკრულებისა ატომური იარაღის გამოცდის აკრძალვის შესახებ ატმოსფეროში, კოსმოსურ სივრცეში და წყალქვეშ“.

ვ. ვ. კუზნეცოვმა გააანალიზა ამერიკის შეერთებული შტატების პოზიცია იმ საკითხში, რომ ატომური იარაღის გამოცდა აიკრძალოს მთელი წლების მანძილზე, სანამ მოლაპარაკება მიმდინარეობს და, ცხადყო, რომ ამ პოზიციის არსი უცვლელი იყო და არის. ამ პოზიციის არსი ის არის, რომ ამერიკის შეერთებული შტატები ყოველთვის ერთსა და იმავე მოთხოვნას აყენებენ, რა სიტყვებითაც და წინადადებებითაც უნდა გამოხატავდნენ მას მოლაპარაკების სხვადასხვა ეტაპზე: ან არ იქნება გამოცდის რაიმე შეწყვეტა და გამალებული ატომური შეიარაღება გაგრძელდება აღმავალი სპირალით, ანდა საბჭოთა კავშირმა გამოცდის შეწყვეტის საფასურად დასავლეთის სახელმწიფოებს, ნატოს სამხედრო ბლოკს უნდა გადაუშალოს თავისი ეროვნული თავდაცვის სისტემა იმ პირობებში, როცა დასავლეთის სახელმწიფოთა გარკვეული წრეები არ მალავენ, რომ ატომურ ომს ამზადებენ მშვიდობისმოყვარე სახელმწიფოთა წინააღმდეგ.

ეს აზრი ეღო საფუძვლად დასავლეთიდან სახელმწიფოთა 1961 წლის 18 აპრილის წინადადებას, იგი არც შემდეგში შეცვლილა.

ახლა, განაცხადა ვ. ვ. კუზნეცოვმა, ჩვენს წინაშეა ეგრეთწოდებული „პროექტი ხელშეკრულებისა ატომური იარაღის გამოცდის შესახებ ყველა გარემოში“, რომელიც ამერიკის შეერთებული შტატებისა და ინგლისის დელეგაციებმა შეიტანეს 27 აგვისტოს. ჩვენ ყველავ გვეუბნებიან, რომ ეს ახალი წინადადებებია და რომ ისინი თითქმის კონკრეტულად გარებით ხელსაყრელი მნიშვნელობის განსაზღვრა. ნებისმიერი კონსტრუქციის ყველაზე საეკეთესო ვარიანტის შერჩევის დროს ასეთი ამოცანები არც თუ იშვიათად წამოიჭრება ხოლმე. ყოველ ასეთ შედარებას ადამიანმა ერთი წამიც რომ მოანდომოს, მოელი ამ სამუშაოს შესრულებისათვის დაახლოებით სამასი წელიწადი დასჭირდებოდა. თანამედროვე კიბერნეტიკული მანქანა კი მცირე გადაწყვეტილებას რამდენიმე საათში მოგცემთ.

ან, ვთქვათ, ისეთი მოწყობილობა, როგორიც არის შემმოწმებელი უნივერსალური მანქანა, რომელსაც ჩვენს კვეყანაში უმზებენ. იგი სავსებით „ადამიანურ“ სამუშაოს ასრულებს: ამოწმებს ელექტრონულ-გამომთვლელი მანქანების ბლოკების ბარისხს. ასეთ ბლოკში 3.700 ელემენტია, მრავალი შეერთება, თვით ეს ელემენტები თითქმის მიკროსკოპული სიდიდისა არიან. ორმა კვალიფიციურმა კონტროლორმა ათი დღე უნდა მოანდომოს ამ სამუშაოს შესრულებას. მანქანა კი 40-ჯერ სწრაფად ასრულებს. ამასთან მას შეუძლია ერთდროულად შეაკეთოს შემჩნეული დაზიანება და ამგვარად ასრულებს როგორც კონტროლიორის, ისე გამწყობის სამუშაოს.

ამის მიუხედავად, ყველა ეს მანქანა, დარწმუნებული ვარ, წარმოადგენს მომავალი კიბერნეტიკული მანქანების სუსტ მონახაზს. ამ დარგში, გაცილებით ნათლად, ვიდრე სხვაგან, ვლინდება ის, რომ ტექნიკური პროგრესი გეომეტრიული პროგრესიით სწრაფად მიიწევს წინ.

ყოველი ახალი მიღწევა ხელს უწყობს განვითარების ტემპების ზრდას, ბადებს ახალ მანქანებს, მათ უახლოეს „წინაპრებზე“ უფრო უნარიანს.

მართალია, თანამედროვე კიბერნეტიკული მოწყობილობანი ზოგ რამეში აღემატებიან ადამიანის გონებრივ უნარს, ვთქვათ, მახსოვრობაში, მოქმედების სისწრაფეში, მაგრამ ბევრ რამეში ჩამორჩებიან ტვინის შესაძლებლობებს. და უწინარეს ყოვლისა, რა თქმა უნდა, უნივერსალობაში, ასოციაციის საფუძველზე ამოცანების გადაწყვეტის უნარში. ჩვენი მანქანები ჯერჯერობით ე. წ. „ვიწრო

ტელეგრამა გვატყობინებს

● **დასავლეთი ბერლინი, 29 აგვისტო. (საკდესი). პროვოკაციული თავდასხმები გერმანიის ერთიანი სოციალისტური პარტიის დასავლეთ ბერლინის ორგანიზაციის შენობებზე გრძელდება. როგორც დასავლეთ ბერლინის პრესის ცნობებიდან ჩანს, გუშინ ნაშუადღეს პროვოკატორებმა ჩამტვრიეს ფანჯრები გერმანიის ერთიანი სოციალისტური პარტიის ბიუროს შენობაში დასავლეთ ბერლინის შარლოტენბურგის რაიონში.**

● **დასავლეთი ბერლინი, 29 აგვისტო. (საკდესი). „საფრონტო ქალაქში“ ომის ფსიქოზის ატმოსფეროს შენარჩუნების მიზნით ამერიკელთა სამხედრო სარდლობა სისტემატურად აწყობს სასწავლო განგაშს თავისი გარნიზონის ნაწილებში დასავლეთ ბერლინში.**

● **კოპენჰაგენი, 29 აგვისტო. (საკდესი). გუშინ ფოლკეტინგის (პარლამენტის) რიგგარეშე სხდომაზე 145 ხმიდან 17-ის წინააღმდეგ მეორე წაკითხვით მოიწონეს მთავრობის კანონპროექტი სოფლის მეურნეობის პროდუქციის ფასების გადიდების შესახებ.**

კამათის დროს, რაც მთელ დღეს გაგრძელდა, „სრულიად დანიის 1961 წლის ორგანიზაციის „წარმომადგენლებმა ფოლკეტინგის სხდომათა დარბაზში გამართეს საპროტესტო დემონსტრაცია.

ადენაუერის ფარისევლობა

ბონი, 29 აგვისტო. საკდესის კორესპონდენტი ი. ბორისოვი იუწყება:

ხანგრძლივი გაჭიანურების შემდეგ დასავლეთ გერმანიის კანცლერმა ადენაუერმა, ბოლოს, გაუგზავნა წერილები ოთხი დიდი სახელმწიფოს მთავრობათა მეთაურებს. წერილების მომავალი გადაცემა ერთ კვირაზე მეტი ხნის წინათ გამოცხადდა. მაგრამ, როგორც დღეს გაუგეთ „დი ველტი“ აღნიშნავს, ამერიკის მთავრობამ მოითხოვა, რომ ადენაუერის წერილების შინაარსი წინასწარ შეთანხმებული ყოფილიყო დასავლეთის სამი სახელმწიფოს და გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის მუდმივ კომიტეტში ვაშინგტონში. დაიწყო ფიალმატიურ პრაქტიკაში უჩვეულო პროცედურა: ოთხი ადრესატიდან სამმა პირდაპირი მონაწილეობა მიიღო მათთვისვე გასაგზავნი წერილების შედგენაში. ვაშინგტონში მთელ კვირას ადგენდნენ და ათანხმებდნენ დასავლეთ გერმანიის კანცლერის წერილების ტექსტს.

ამ უკანასკნელ ხანს ბონში ფართოდ გავრცელდა თავისებური პრაქტიკა, როცა საიდუმლო წერილების შინაარსი გამამაურდება ჯერ კიდევ მანამდე, სანამ ამ წერილებს ადრესატები მიიღებდნენ. ასე მოხდა ამჯერადაც. მთელ დასავლეთგერმანულ პრესას დაწვრილებით მოჰყავს ადენაუერის წერილების შინაარსი. როგორც გაზეთების ცნობებიდან ჩანს, დასავლეთ გერმანიის კანცლერი დაგვიანებით ცდილობს მოხსნას პასუხისმგებლობა გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის მთავრობასა და დასავლეთ გერმანიის ხელისუფლებს ომის ფსიქოზისა და უკიდურესი დაძაბულობის ატმოსფეროს გაღვივებისათვის ამასწინანდელ პროვოკაციებთან დაკავშირებით დასავლეთ ბერლინში გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის წინააღმდეგ. ადენაუერი, როგორც პრესა ხაზგასმით აღნიშნავს, დუმილით უვლის გვერდს დასავლეთ ბერლინში საშიში ვითარების შექმნის უშუალო დამნაშავეთა საკითხს. სამაგიეროდ იგი ფარისევლურად მიმართავს „ჰუმანურობას“. ადენაუერის მოწოდება განსაკუთრებით მკრეხელურად გაისმის მაშინ, როცა გათავხედებული დასავლეთბერლინელი „ულტრები“ თავს ესხმიან სასაზღვრო ნაგებობებს, ქვას უშენენ რკინიგზის მატარებლებს და დასავლეთბერლინელ კანონის დამცველთა აშკარა წაყრუებით პროვოკაციებსაც კი აწყობენ საბჭოთა სამხედრო მოსამსახურეების წინააღმდეგ.

როგორც შემდეგ პრესის ცნობებიდან ჩანს, თავის წერილებში ადენაუერს არ შეაქვს რაიმე წინადადება გერმანიის მშვიდობიანი მოწესრიგებისა და დასავლეთ ბერლინის საკითხის გადაწყვეტისათვის. ეს როდი აწუხებს ბონს. ადენაუერის წერილების გარშემო ატეხილი აურზაური მხოლოდ ბლეფი აღმოჩნდა, რომლის მიზანია საზოგადოებრიობის ყურადღება ჩამოაშოროს ნამდვილ ვითარებას. ამიტომ გაზეთი „ნოიე რაინ-ციტუნგი“ აცხადებს, რომ „ბონში აქლემი დააწვინეს და რწყილი აშობინესო“.

ნენ დასავლეთ გერმანიის ავანცლერის წერილების ტექსტს.

ამ უკანასკნელ ხანს ბონში ფართოდ გავრცელდა თავისებური პრაქტიკა, როცა საიდუმლო წერილების შინაარსი გამამაურდება ჯერ კიდევ მანამდე, სანამ ამ წერილებს ადრესატები მიიღებდნენ. ასე მოხდა ამჯერადაც. მთელ დასავლეთგერმანულ პრესას დაწვრილებით მოჰყავს ადენაუერის წერილების შინაარსი. როგორც გაზეთების ცნობებიდან ჩანს, დასავლეთ გერმანიის კანცლერი დაგვიანებით ცდილობს მოხსნას პასუხისმგებლობა გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის მთავრობასა და დასავლეთ გერმანიის ხელისუფლებს ომის ფსიქოზისა და უკიდურესი დაძაბულობის ატმოსფეროს გაღვივებისათვის ამასწინანდელ პროვოკაციებთან დაკავშირებით დასავლეთ ბერლინში გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის წინააღმდეგ. ადენაუერი, როგორც პრესა ხაზგასმით აღნიშნავს, დუმილით უვლის გვერდს დასავლეთ ბერლინში საშიში ვითარების შექმნის უშუალო დამნაშავეთა საკითხს. სამაგიეროდ იგი ფარისევლურად მიმართავს „ჰუმანურობას“. ადენაუერის მოწოდება განსაკუთრებით მკრეხელურად გაისმის მაშინ, როცა გათავხედებული დასავლეთბერლინელი „ულტრები“ თავს ესხმიან სასაზღვრო ნაგებობებს, ქვას უშენენ რკინიგზის მატარებლებს და დასავლეთბერლინელ კანონის დამცველთა აშკარა წაყრუებით პროვოკაციებსაც კი აწყობენ საბჭოთა სამხედრო მოსამსახურეების წინააღმდეგ.

როგორც შემდეგ პრესის ცნობებიდან ჩანს, თავის წერილებში ადენაუერს არ შეაქვს რაიმე წინადადება გერმანიის მშვიდობიანი მოწესრიგებისა და დასავლეთ ბერლინის საკითხის გადაწყვეტისათვის. ეს როდი აწუხებს ბონს. ადენაუერის წერილების გარშემო ატეხილი აურზაური მხოლოდ ბლეფი აღმოჩნდა, რომლის მიზანია საზოგადოებრიობის ყურადღება ჩამოაშოროს ნამდვილ ვითარებას. ამიტომ გაზეთი „ნოიე რაინ-ციტუნგი“ აცხადებს, რომ „ბონში აქლემი დააწვინეს და რწყილი აშობინესო“.

პრეზიდენტი კენედი მტკიცედ მოითხოვს

ვაშინგტონი, 30 აგვისტო. საკდესის კორესპონდენტი მ. საღათელიანი იტყობინება:

ამერიკის შეერთებული შტატების პრეზიდენტმა ჯ. კენედიმ განცხადებაში გუშინდელ პრეს-კონფერენციაზე აღნიშნა, რომ შეერთებული შტატები დაეთანხმებიან სსრ კავშირის წინადადებას ატომური იარაღის გამოცდების შეწყვეტის შესახებ 1963 წლის პირველი იანვრიდან იმ შემთხვევაში, თუ საბჭოთა კავშირი მიიღებს ხელშეკრულების შესახებ ამერიკის ორი წინადადებიდან ერთერთს, რომელიც კრძალავს ატომური იარაღის გამოცდებს.

განცხადებაში, რომელიც კენედიმ წაიკითხა პრეს-კონფერენციის დასაწყისში, ფაქტიურად აღიარებულია, რომ უცვლელია შეერთებული შტატების პოზიცია, რომლებიც, როგორც ცნობილია, საბჭოთა კავშირს სთავაზობენ ან მოიღოს ატომური იარაღის გამოცდების აკრძალვის შესახებ ხელშეკრულებიდან მიწისქვეშა გამოცდები, და ამრიგად დაიტოვოს ხელჩასაჭიდი, რომ განაგრძონ გამალებული ატომური შეიარაღება; ან აკრძალოს ყველა სახეობის გამოცდა და ამასთან აუცილებლად მიიღოს ამერიკის მოთხოვნა ინსპექციების მოწყობის შესახებ ადგილებზე, რაც ნიშნავს დასავლეთის სახელმწიფოთა ჯაშუშობის ლეგალიზაციას სსრ კავშირის ტერიტორიაზე და რაც აღრე თარყო საბჭოთა კავშირმა.

კენედის განცხადება, რომელიც წარმოადგენს პასუხს წინადადებაზე, რომ შეწყდეს ატომური იარაღის ყველა გამოცდა 1963 წლის პირველი, იანვრიდან, რომელიც საბჭოთა წარმომადგენელმა შეიტანა ენენვის მოლაპარაკებაზე, ორიმ ქვეყნის შორის, დაფორმულებულია პროპაგანდისტული მიზნით ისეთნაირად, რომ შეეშალა შთაბეჭდილება, თითქოს შეერთებული შტატები „დათმობაზე წავიდნენ“ და დაეთანხმნენ სსრ კავშირის ამ წინადადებას. კენედიმ, კერძოდ, თქვა, რომ „ბედნიერია განაცხადოს, რომ ამერიკის მთავრობას ეს თარიღი გონივრულად მიაჩნია და სურს ყველა დაინტერესებულ მხარესთან ერთად განახორციელოს მაქსიმალური მეცადინეობა ეფექტიან შეთანხმებათა დადების მიზნით, რომლებიც შეიძლება ძალაში შევიდეს ახალი წლის პირველ დღეს“.

კენედიმ მოუწოდა ატომური იარაღის გამოცდის აკრძალვის შესახებ მოლაპარაკების მონაწილეებს დაჩქარონ მოლაპარაკება და შეთანხმებულ გადაწყვეტილებათა ძიება. ამასთან იგი ამტკიცებდა, რომ ამერიკის ხელშეკრულებათა ამ პროექტების „ყოველი ფორმის“ მიღება ნიშნავს „ნამდვილ მობრუნებას გამალებული შეიარაღების შემცირებისაკენ“.

პრეს-კონფერენციის შემდგომი მიმდინარეობის დროს კენედიმ განაცხადა, რომ დასავლეთის ოთხი სახელმწიფო პრინციპულად შეთანხმდა, რომ მათი საგარეო საქმეთა მინისტრების თათბირი მოეწყოს გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გენერალური ასამბლეის სესიის წინ; მაგრამ ასეთი თათბირის ადგილი და ზუსტი თარიღი ჯერ არ არის შეთანხმებული. უპასუხა რა კითხვაზე, აპირებს თუ არა პრეზიდენტი პირადად შეხვედეს ნ. ს. ხრუშჩოვს, თუ საბჭოთა მთავრობის მეთაური მონაწილეობას მიიღებს გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გენერალური ასამბლეის სესიაში, კენედიმ თქვა, რომ მას კვლავ ზრა აქვს რაიმე ინფორმაცია გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის სესიის მუშაობაში ნ. ს. ხრუშჩოვის მონაწილეობის შესაძლებლობის შესახებ.

პრეზიდენტს ბევრი შეკითხვა მისცეს, კერძოდ, კუბის შესახებ. პრეზიდენტს სთხოვეს კომენტარი გაეკეთებინა სენატორ კეიპჰარტის ამასწინანდელი გამოსვლისათვის, რომელიც ამტკიცებდა, რომ ამერიკის შეერთებული შტატები უნდა შეიჭრნენ კუბაში.

კენედიმ უპასუხა: „წინააღმდეგი ვარ, რომ შევიჭრათ კუბაში ამჟამად“. კორესპონდენტები ამ განცხადებას აშკარა გაცხოველებით შეხვდნენ. პრეზიდენტმა სცადა სასწრაფოდ გამოესწორებინა თავისი სიტყვები: „ამ სიტყვებს არავითარი მეორე მნიშვნელობა არა აქვს. მიმაჩნია, რომ შეცდომა იქნებოდა კუბაში შეჭრა... რომ ამგვარ მოქმედებას, რომელიც შეიძლება იყოს მეტად მოუფიქრებელი წინადადების შედეგი, მოსალოდნელია მოჰყვეს უაღრესად სერიოზული შედეგები ბევრი ადამიანისათვის“.

კენედიმ თქვა, რომ თავის პოლიტიკაში ამერიკის შეერთებული შტატები კვლავ ბევრ ძალღონესა და ყურადღებას დაუთმობენ იმას, რომ მოახდინონ „კომუნისტური საფრთხის“ იზოლაცია კუბაში.

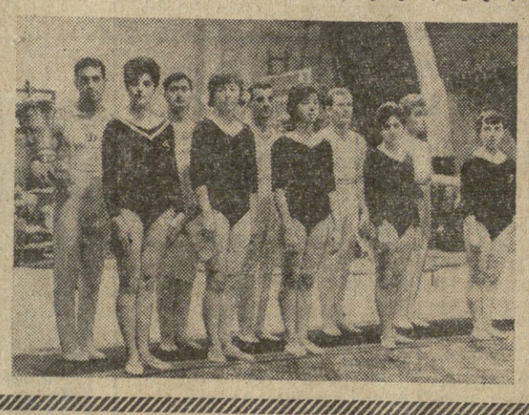

სურათზე: „დინამოს“ ცენტრალური საბჭოს ჩემპიონები სპორტულ ტანვარჯიშში — საქართველოს გუნდი. წინა რიგში მარცხნიდან ქალები — მ. ნინოშვილი, დ. ჯანუყაშვილი, რ. განუგრავა, ე. მახარაძე, ი. რომელაშვილი; კაცები — ნ. ფალავანდიშვილი, ა. ფარულავა, რ. მიქაძე, გ. ალავიძე, მ. ბოგუსი.

ფოტო ს. ალნიაშვილისა.

რა ვნახოთ, რა მოვისმინოთ

ტელევიზია

31 აგვისტო

18.00 — გადაცემა. მოსწავლეთათვის — „ხვალ იწყება სასწავლო წელი“, 18.20 — მოკლემეტრაჟიანი ფილმი, 19.20 — გადაცემა „მეგობრების ხელოვნება“, 19.55 — კინონარკვევი, 20.25 — ახალი ამბები, 20.40 — დოკუმენტური ფილმი „ოპერაცია „ოდა“.

რადიო

1 სექტემბერი

პირველი პროგრამით

07.35 — რადიოგაზეთი „საქართველოს პიონერი“, 08.30 — იოჰან შტრაუსის ნაწარმოებები, 09.20 — სატრფიალო და საცეკვაო მელოდიები, 11.00 — გადაცემა — „კორესპონდენტთა საგუშაგოებიდან გვატყობინებენ“, 11.15 — ახალგაზრდობისა და მეგობრობის სიმღერები, 12.15 — მაღრაძე. საფორტეპიანო კონცერტის მეორე ნაწილი, 12.45 — კონცერტი— „მღერის ახალგაზრდობა“, 13.40 — კაინბერგი. სუიტა კინოფილმიდან „ორი მეგობარი“. 17.20 —კონცერტი — „თქვენი თხოვნით, ბავშვებო!“, 18.05 — კონცერტი ცაკლიდან — „იცნობდეთ“, 18.45 — ქართული ხალხური სიმღერები, 19.15 — კონცერტი — „მამათ საღამოს“, 19.45— გადაცემა ახალგაზრდობისათვის — „ცხოვრების დიდ გზაზე“, 20.20 — ქართული საოპერო მუსიკა, 21.05 — ლიტერატურული გადაცემა. გ. რჩეულიშვილის მოთხრობები, 21.35 — კონცერტი — „ბედნიერებისა და გაზაფხულის წლები“, 22.20 — კონცერტი — „მღერიან ჩვენი მეგობრები“.

31 აგვისტო

რუსთაველის სახელობის, ოქტომბერი, ისანი (საზამთრო) — შესანიშნავი შვიდეული, **ამირანი** (საზამთრო), **პლეხანოვის სახელობის კლუბი** (საზამთრო) — შვიდი ძმის შვიდი საცოლე, **ამირანი** (საზაფხულო), **ნაკადული, ჭავჭავაძის სახელობის კლუბი, გორკის სახელობის კულტურის სახლი** (საზაფხულო) — შვიდ ქარზე.

კინო

„დინამოს“ სტადიონი

(აკ. წერეთლის პროსპ. № 2)

2 სექტემბერს

ფეხბურთი

სსრ კავშირის პირველობაზე „ა“ კლასის გუნდებს შორის

„დინამო“ (თბილისი) — „დინამო“ (მოსკოვი)

(ძირითადი შემადგენლობა)

დასაწყისი 17 ს. და 45 წ.

ბილეთების წინასწარი გაყიდვა წარმოებს „დინამოს“ სტადიონის სალაროებში. აბონემენტებით 31 აგვისტოს და 1 სექტემბერს დღის 12 საათიდან, საერთო — 1 სექტემბერს დღის 10 საათიდან.

რედაქტორი
დ. მჭედლიშვილი.

ᲣᲒ 04179

საქართველოს კპ ცენტრალური კომიტეტის გამომცემლობის პოლიგრაფიული კომბინატი „კომუნისტი“, ლენინის ქ. № 14.